

Апелационен суд Скопје

Билтен

6

Скопје Мај 2013 година

**ИЗДАВАЧ:
АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ**

РЕДАКЦИСКИ ОДБОР:

ПРЕТСЕДАТЕЛ:

ЉУПКА АРСЕНИЕВСКА

Претседател на Апелационен суд
Скопје

ЧЛЕНОВИ:

Судија: НАДИЦА АНДРЕЕВА

Претседател на Одделот за судска
практика

Судија: КАТЕРИНА ОРОВЧАНЕЦ

Претседател на Кривичен оддел

Судија: ПАВЛИНА КИМОВА

Претседател на Прекршочен оддел

Судија: ЛИДИЈА ДИМЧЕВСКА

Претседател на Граѓански оддел

Судија: ЕЛИЗАБЕТА ДУКОВСКА

Претседател на Трговски оддел

Судија: д-р.ЗОРАН МИХАЈЛОСКИ

Претседател на Одделот за работни
спорови

ЈАЗИЧНА РЕДАКЦИЈА

Билјана Наумовска

КОМПЈУТЕРСКА ОБРАБОТКА

Милан Стојановски

СОДРЖИНА

1. КАЗНЕНО ПРАВО

-
1.1. Заклучоци од одржана Тркалезна маса на кривичните оддели од сите апелациони судови за воедначување на казнената политика на ден 28.3.2013 година	4
1.2. Закон за кривична постапка- пресуда КЖ.бр.183/13 од 21.9.2012 година – Катерина Оровчанец	10

2. ГРАЃАНСКО ПРАВО

-
2.1. Заклучоци од Работна средба на граѓанските оддели на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 5 ноември 2012 година во Академија за судии и јавни обвинители	12
2.2. Заклучоци од Работна средба на граѓанските оддели на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип, одржана на 12 април 2013 година во Академијата за судии и јавни обвинители	15

ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА

-
2.3. Граѓански спорови	19
2.4. Спорови од работни односи	48
2.5. Трговски спорови	61

3. ПОГЛЕДИ И МИСЛЕЊА

-
„Дерогирање на концептот на акционерството“
д-р. Зоран Михајлоски	114

~ КАЗНЕНО ПРАВО ~

**ЗАКЛУЧОЦИ ОД ОДРЖАНА ТРКАЛЕЗНА МАСА НА
КРИВИЧНИТЕ ОДДЕЛИ ОД СИТЕ АПЕЛАЦИОНИ
СУДОВИ ЗА ВОЕДНАЧУВАЊЕ НА КАЗНЕНАТА
ПОЛИТИКА НА 28.3.2013 ГОДИНА**

„Дали постои продолжено кривично дело „Овозможување на употреба наркотични дроги“ по член 216 ст.1 од Кривичниот законик, кога обвинетиот сторил и кривично дело „Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори“ од чл.215 ст.2 од Кривичниот законик в.в со чл.45 ст.1 и ст.2 од КЗ, или се работи за реален стек на двете кривични дела“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека во овој случај се работи за реален стек на Кривично дело Овозможување на употреба наркотични дроги од член 216 ст.1 од Кривичниот законик и кривично дело Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 ст.2 од Кривичниот законик.

„Дали оштетениот како тужител, кога јавниот обвинител ќе се откаже од кривично гонење отфрлувајќи ја кривичната пријава за кривично дело Загрозување на безбедноста на сообраќајот по чл.297 ст.3 в.в со ст.1 од КЗ, може да го продолжи кривичното гонење за кривично дело Тешки дела

против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот по чл.300 ст.3 в.в со кривичното дело Загрозување на безбедноста на сообраќајот по чл.297 ст.3 в.в со ст.1 од Кривичниот законик“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека оштетениот може да го продолжи кривичното гонење за друго кривично дело од она за коешто јавниот обвинител се откажал од кривичното гонење.

„Дали по истекувањето на мерката притвор од една, односно две години по подигање на обвинението чл.207 од ЗКП, на обвинетиот може да му се изрече друга превентивна мерка согласно со чл.189 од ЗКП“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека судот може на обвинетиот да му изрече друга превентивна мерка согласно со чл.189 од ЗКП, по истекувањето на мерката притвор од една, односно две години по подигање на обвинението чл.207 од ЗКП.

„Кога во *lex specialis* е предвиден рок за застареност на поведување и водење прекршочна постапка пократок од оној што е предвиден во чл.2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за прекршоците („Сл.весник на РМ“ бр.51/2011), кој рок ќе се применува“?

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека рокот на застареност предвиден во посебниот Закон ќе се применува пред рокот на застареност определен во Законот за прекршоци, на кое нешто

упатува и чл.2 ст.2 од ЗКП, односно дека секогаш судот ќе одлучи на начин поповолен за обвинетиот.

„Дали времето поминато во притвор и куќен притвор, а кое е засметано во изречената казна затвор на осуденото лице не се смета како време поминато на издржување на казната и не може да се пушти на условен отпуст по чл.36 од Кривичниот законик“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека времето поминато во притвор или куќен притвор, а кое е засметано во изречената казна затвор, треба да се смета во роковите предвидени во чл.36 од Кривичниот законик, но при оценката за давање на условен отпуст, особено треба да се цени однесувањето односно поведението на осуденото лице за време на издржувањето на казната, извршувањето на работните обврски како и други околности коишто укажуваат на тоа дека целта на казнувањето е постигната.

„Дали стручните соработници кои учествуваат во подготовки на судски одлуки треба да учествуваат при советувањето и гласањето како записничари на советот заедно со записничарот“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека при советување и гласање како и на јавни седници, покрај Претседателот на советот и членовите на советот учествува и стручниот соработник којшто ја има улогата на записничар и присуствува на советувањето и гласањето, а кое нешто произлегува од чл.112 од ЗКП.Стручните соработници ги потпишуваат и записниците и

одлуките, а дактилографите само технички ги изготвуваат одлуките и истите не присуствуваат при советување и гласање.

„Дали одлуката на центар за социјална работа за остварување на непосреден контакт на еден од родителите со детето може да биде објект на заштита на вториот облик (или спречува тоа да биде кај лице кое има право на тоа) на кривичното дело-Одземање малолетник од чл.198 ст.1 од Кривичниот законик“.

ЗАКЛУЧОК

На апелационите судови е дека непочитувањето на одлуката на центарот за социјална работа за остварување на контакт на детето со родителот се смета за спречување тоа да биде кај лице кое има право на тоа, и тоа непочитување ги содржи законските елементи на кривичното дело Одземање малолетник од чл.198 ст.1 од Кривичниот законик. Самото дете треба да биде воспитувано во духот на тоа дека има двајца родители и треба да му биде овозможено да го гледа едниот родител, а со цел правилен развој кај истото.

~ ЗАКОН ЗА ПРЕКРШОЦИ ~

„Дали може надлежниот државен орган да поведе постапка пред надлежен суд за изрекување посебна прекршочна мерка одземање на предмети, по спроведена постапка за порамнување помеѓу надлежниот орган и сторителот, при која постапка е постигната согласност и сторителот во определениот рок ја плати глобата намалена за една половина.“

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека треба да се прифати второто мислење, односно може да се поведе постапка за посебна мерка одземање предмети.

„Дали може да се примени чл.31 од Законот за прекршоци-ублажување на глоба кај прекршоците кај кои е пропишана фиксна глоба“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека судовите треба да постапуваат според закон, а според законот за прекршоци не може да се примени институтот ублажување на глоба кога е пропишана фиксна глоба.

„Во платните налози кои ги издаваат овластените службени лица на сторителите на прекршоците, дали треба да го внесат износот од половина на пропишаната глоба кој износ треба да го плати сторителот на прекршокот, или да се внесе фиксниот износ на глобата за пропишаниот прекршок, а да се плати половина или пак, да се внесе минимумот од пропишаната глоба онаму каде не е фиксно определена, а да се плати половина од минимално пропишаната глоба“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека во конкретниот случај во платниот налог треба да стои фиксниот или максимално запретениот износ на глоба, а од тие износи да се плати половина од глобата. Платниот налог за определен прекршок ги содржи податоците за сторителот којшто треба да ја плати глобата, односно неговите лични податоци име, презиме, место и адреса

на живеење, единствениот матичен број, место и време на извршување на прекршокот, правната квалификација на прекршокот, износот на глобата којашто треба да ја плати, бројот на сметка на која треба да се плати. Во чл.49 ст.2 од Законот за прекршоци е наведено времето во коешто треба да се плати изречената глоба.

„Дали по поднесено барање за поведување прекршочна постапка против непознат сторител од шумската полиција, судот може да изрече посебна прекршочна мерка „одземање огревно дрво“ врз основа на чл.104 ст.3 од Законот за шумите в.в со чл.100-а ст.4 од Кривичниот законик и в.в со чл.41 ст.3 од Законот за прекршоци“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека не може да се поведе посебна прекршочна мерка кога се работи за барање за поведување постапка против непознат сторител.

„Дали за да се примени чл.17 од Законот за прекршоци-Условно одлагање за плаќање на глобата, мора прво да биде донесена пресуда со која обвинетиот е огласен за виновен и му е изречена глоба во денарска противредност во определен износ, па обвинетиот да бара од судот со дополнителна одлука условно да го одложи плаќањето на глобата, или условното одлагање на плаќање на глобата судот го определува при донесувањето на пресудата со која обвинетиот е огласен виновен за сторен прекршок и му е изречена санкција глоба“.

ЗАКЛУЧОК

На сите апелациони судови е дека условното одлагање на плаќање на глобата не треба да се поистоветува со условната осуда, бидејќи Законот за прекршоци не познава таква кривична

санкција. Во чл.17 ст.1 од ЗП, предвидено е одлагање на плаќањето на глобата најдолго за една година но под одредени услови. Тие услови се сторителот на прекршокот да не стори нов прекршок за тоа време, да ја надомести предизвиканата штета или, пак, да ги отстрани штетните последици од сторениот прекршок. Само кога ќе се исполни некој од трите услови судот може да даде условно одлагање на плаќањето на глобата. Ако пак, сторителот на прекршокот не ги исполнил некои од тие обврски, изречената глоба ќе се изврши зголемена за 20 проценти. Ако пак, ги исполнил тие обврски изречената глоба ќе се изврши во рокот најдолго до една година и нема да има зголемување од 20 проценти.

~ ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА ~

Секогаш постои суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од чл.381 ст.1 т.11 од ЗКП, кога во првостепената пресуда нема утврдена фактичка состојба.

(Пресуда КЖ.бр.183/13 од 21.9.2012 година – Катерина Оровчанец)

По повод жалбата, а по службена должност, советот на овој суд најде дека во конкретниот случај првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од чл.381 ст.1 т.11 од ЗКП, со оглед на тоа што обжалената пресуда содржи такви недостатоци поради кои не може во целост да се испита во однос на нејзината правилност и законитост.

Имено, првостепениот суд во образложението на обжалената пресуда на страна 2 навел дека ја утврдил фактичката состојба опишана во изреката на пресудата, а пресудата која се сведува на констатација дека - „е утврдена фактичка состојба како во изреката“, е пресуда без образложение, бидејќи изреката на пресудата е само супстрат на утврдената фактичка состојба, а

самата фактичка состојба поширока целина која мора да се утврди. Тоа понатаму значи дека изреката на пресудата содржи и други делови - правната квалификација на делото, одлука за казната, одлука за судски паушал и трошоци, одлука за надомест на штета, одлука за одземање на предмети и слично, а фактичката состојба која се утврдува во образложението на пресудата е резултат на изведени вербални и материјални докази.

Од друг страна, како потврда на погоренаведеното, е и фактот дека „фактичка состојба“ и „изрека на пресуда“ како поими се разликуваат и терминологски и суштински (што може да се прочита во правните лексикони), па оттаму во никој случај не може да се наведува дека фактичката состојба во образложението на пресудата е иста како во изреката на пресудата, кое нешто судот мора да го знае и во секоја пресуда, врз основа на изведените докази, да наведе каква фактичка состојба утврдил, бидејќи секое спротивно постапување е секогаш на штета на странките.

~ ГРАЃАНСКО ПРАВО ~

ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП, ОДРЖАНА НА 5 НОЕМВРИ 2012 ГОДИНА ВО АКАДЕМИЈАТА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

„Правно значење на предбележувањата и прибележувањата врз недвижностите, за прометот и извршување врз истите“.

ЗАКЛУЧОК

Во колективен објект во градба со предбележано право на сопственост на должникот како инвеститор на градбата, извршителот може да спроведува извршување за реализација на налог за извршување кој е прибележан врз зградата или дел од истата за кој во моментот на прибелешката на налогот немало прибележано постоење на предоговор за купопродажба.

„Кој може да биде поставен за привремен застапник на странките кога тие немаат полномошник, кога не се знае нивното престојувалиште и живеалиште, дали можат да бидат стручни соработници во судот или адвокати“.

ЗАКЛУЧОК

Кога судот со решение определува привремен застапник на странките кога тие немаат полномошник, а не се знае нивното престојувалиште и живеалиште, истиот да се определува од редот на адвокатите.

Трошоците за застапникот ќе ги сноси тужителот кој ќе биде задолжен истите да ги авансира.

Кога центарот за социјални работи определува привремен застапник, односно старател, истиот ќе одлучи и за трошоците на привремениот застапник односно старател.

„Изрекување на привремена мерка за обезбедување на непарично побарување на доверителот ЕВН Скопје спрема должници физички лица“.

ЗАКЛУЧОК

Судот може на доверителот ОДС (Оперативен дистрибутивен систем) да му дозволи привремена мерка за обезбедување на непарично побарување спрема физичко лице тарифен потрошувач-домаќинство ако кумулативно се исполнети следните услови:

ако доверителот постапил и ги презел сите дејствија предвидени во Мрежните правила и Правила за снабдување со електрична енергија, а должникот постапувал спротивно и не ги почитувал одредбите од овие правила, (што треба да се цени во секој поединечен случај) и

ако доверителот го стори веројатно постоењето на побарувањето и опасноста дека остварувањето на побарувањето ќе се осуети или значително отежне.

„Ако во време на важењето на ЗЛС („Сл.весник на РМ“ бр.52/95), кога според чл.83 на Законот, месната заедница (МЗ) има својство на правно лице, била донесена извршна исправа-пресуда во која како должник се јавува МЗ, дали со оглед дека со новиот ЗЛС („Сл.весник на РМ“ бр.5/2002) МЗ-

и го изгубиле својството на правно лице, согласно со чл.19 од ЗИ, долгот по извршна исправа преминува на општината на чија територија постоела МЗ и општината може да биде должник во извршната постапка, врз основа на чл.82 од ЗЛС“.

ЗАКЛУЧОК

Правата и обврските од претходното работење на месните заедници како правни лица, по сила на законот преминуваат на општините на чија територија постоела месната заедница, така што доверителот може да бара извршување спрема општината.

„Примена на чл.211 од ЗИ кога претседателот на судот треба да определи минимални средства доволни за должникот, корисник на трезорска сметка, да може нормално да функционира, а кога извршувањето се спроведува врз парични средства на сметка на должникот согласно со чл.200 и чл.202 од ЗИ“.

ЗАКЛУЧОК

Судот нема овластување да определува минимални средства неопходни за функционирање на должникот-корисник на трезорска сметка, кога извршувањето се спроведува врз парични средства за сметка на должникот согласно со чл.200 и чл.202 од ЗИ.

**ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ
ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА,
ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП, ОДРЖАНА НА 12 АПРИЛ
2013 ГОДИНА ВО АКАДЕМИЈАТА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ
ОБВИНИТЕЛИ**

„Дали трошоците досудени од страна на првостепениот суд при одлучување по приговор против неправилности во постапката за извршување и трошоците досудени од второстепениот суд по повод жалбата против решението на првостепениот суд, претставуваат нов извршен наслов врз основа на кој странките или учесниците во постапката можат да поднесат барање за спроведување на извршување како по нова извршна исправа или истите претставуваат трошоци на извршувањето во рамките на кое се поднесувани приговорите и жалбите“.

ЗАКЛУЧОК

За трошоците досудени од страна на првостепениот суд по повод приговорот за неправилности при извршувањето и трошоци досудени од второстепениот суд по повод жалбата против решението на првостепениот суд, траба да се одлучува во веќе отпочнатата постапка за извршување кај извршителот, со заклучок за утврдување на трошоците на доверителот, а не со издавање нов налог за извршување врз основа на одлуките на првостепениот и второстепениот суд како извршна исправа. Доколку ваквите трошоци се досудени во корист на должникот, истите повторно со заклучокот за утврдување на трошоците ќе се пребијат со оние кои му следуваат на доверителот, без да се издава посебен налог за извршување.

„Дали постои одговорност на РМ или на нотарот за надомест на штета во висина на трошоците во постапка за укинување на неосновено ставената потврда за правосилност и

извршност и извршните трошоци што им биле предизвикани на странките“.

ЗАКЛУЧОК

Постапката за укинување на клаузулата на правосилност и извршност треба да се смета како една целина со постапката по тужбата по однос на главното тужбено барање и во зависност од успехот во спорот да се одлучува и во однос на тие трошоци со што се смета дека нема место за одговорност на РМ.

„Дали работник вработен во Министерството за внатрешни работи распореден од едно на друго работно место согласно со одредбата од чл.26 од Колективниот договор на МВР, има право на надомест во висина на едномесечна плата на работникот“.

ЗАКЛУЧОК

Работникот вработен во МВР, распореден од едно на друго работно место согласно со одредбата од чл.26 од Колективниот договор на МВР, нема право на надомест во висина на едномесечна плата на работникот која ја имал пред распоредувањето. Ова од причина што вакво право имаат само вработени во МВР кои се распоредени во случаите утврдени со одредбата од чл.56 од Законот за внатрешни работи.

„Дали работник кој по правосилна пресуда со која е поништена одлука на работодавачот за распоредување на работник на друго работно место и по спроведена извршна постапка е распореден на соодветно работно место, може со нова тужба да ја оспорува законитоста на одлуката за распоредување или не“.

ЗАКЛУЧОК

Работникот има право на судска заштита по одлуката за распоредување која е донесена по спроведената извршна постапка.

„Кој закон треба да се примени кога е поднесена тужба за регрес од осигурително друштво спрема сопственикот на неосигурано возило, во ситуација кога штетата од сообраќајната незгода е причинета во време на важење на Законот за осигурување („Службен весник на РМ“ бр.35/2001), а штетата од страна на осигурителното друштво му е исплатена на оштетениот во време на важење на Законот за задолжително осигурување во сообраќајот („Службен весник на РМ“ бр.88/2005)“.

ЗАКЛУЧОК

Активната легитимација зависи според законот што важел во моментот кога е исплатена штетата од страна на друштвото за осигурување на оштетениот, од причина што побарувањето за регрес стасува во тој момент а не во моментот на настапување на штетата од сообраќајната незгода.

„Дали на тужителот му следуваат парични трошоци во спор по поднесена тужба против ЕВН Електростопанство на Македонија АД за дистрибуција и снабдување со електрична енергија Скоје, на име стекнување без основ за наплатен манипулативен трошок за сметка за потрошена електрична енергија, во износ од 6,00 денари, кое тужбено барање тужениот во одговор на тужбата го признава и по која тужба основниот суд донел песуда врз основа на признание и дали истото зависи од тоа дали тужителот претходно се обратил писмено до тужениот со кое го барал без основ наплатениот трошок“.

ЗАКЛУЧОК

На тужителот му следуваат парнични трошоци во спорот по поднесена тужба против ЕВН Елекстростопанство на Македонија АД за дистрибуција и снабдување со електрична енергија Скопје, на име стекнување без основа за наплата на манипулативен трошок за сметка за потрошена електрична енергија во износ од 6,00 денари, кое тужбено барање тужениот во одговор на тужбата го признал во целост и по кое е донесена пресуда врз основа на признание без разлика дали тужителот претходно пред поднесување на тужбата писмено се обратил до тужениот со барање за враќање на наплатениот манипулативен трошок, бидејќи со самото тоа што тужениот без основ наплатил манипулативен трошок за сметка за потрошена електрична енергија дал повод за поднесување на тужбата.

~ ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА ~

~ ГРАЃАНСКИ СПОРОВИ ~

Правилно првостепениот суд го применил материјалното право кога одлучил врз основа на чл.157 ст.4 од ЗОО, според кој на работодавецот кој на оштетениот ќе му ја надомести штетата што работникот ја причинил намерно или со крајно невнимание има право од тој работник да бара надомест на платениот износ, а според одредбата на чл.145 од ЗОО.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Во жалбата се наведува дека првостепениот суд не утврдил дека во конкретниот случај штетата е направена со специјално возило кое не подложи на задолжително осигурување, а тужителот не доставил доказ дека возилото ги поминало редовните технички прегледи кои се вршеле во посебен центар за технички преглед кај касарната на тужителот. Со оглед на тоа дека штетата била направена на јавен пат - улица, произлегува дека возилото е ПМВ кое тужителот не го осигурал согласно со чл.3 ст.1 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, според кој сопствениците на превозни средства се должни пред да го пуштат превозното средство во сообраќај да склучат договор за задолжително осигурување со друштво за осигурување кое има дозвола за вршење на работи на задолжително осигурување. Се работело за обично теренско возило наменето за превоз на патници, а сообраќајката ја предизвикале возачи кај правното лице кај работодавецот за време на исполнувањето на работните обврски, така што за штетата настаната на трети лица одговара правното лице, односно работодавецот кај кого тие се вработени, освен ако се докаже дека возачите штетата ја сториле намерно. Со оглед на

тоа дека тужениот штетата не ја причинил со крајно невнимание, штетата треба да ја поднесе тужителот, која ја исплатил од строго предвидени средства за таква намена од Буџетот на РМ.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи, но за истите најде дека се неосновани. Имено, првостепениот суд правилно утврдил дека во предметната сообраќајна несреќа учествувале Моторцикал „Пијацо тајфун 8“ и теренско воено возило „Волцваген-Илтис“ со рег.бр.... управувано од тужениот. Со оглед на тоа дека военото возило „Волцваген-Илтис“ со рег.бр.... е превозно средство на А. на Р. М., а тужениот во време на случување на сообраќајната несреќа бил на работна должност, одредбите на Законот на задолжително осигурување во сообраќајот не се однесуваат на предметното возило и ирелевантно е дали возилото ги поминало редовните технички прегледи. Во пресудата на Основен суд Велес К.бр.661/2007 од 18.1.2008 година е утврдено дека тужениот иако бил свесен дека поради неговото постапување може да настапи штетна последица, лекомислено сметал дека истата нема да настапи или доколку до неа дојде истата ќе може да ја спречи, постапувајќи со крајно невнимание сторил кривично дело - тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот. Имајќи го предвид тоа дека во конкретниот случај тужениот ја предизвикал штетата со крајно невнимание, следува правото на работодавецот да бара надомест на платениот износ кој го исплатил на оштетените.

Неосновани се жалбените наводи за погрешна примена на материјалното право. Имено, првостепениот суд правилно одлучил врз основа на чл.157 ст.4 од ЗОО според кој работодавецот кој на оштетениот ќе му ја надомести штетата што работникот ја причинил намерно или со крајно невнимание има право од тој работник да бара надомест на платениот износ, а според одредбата од чл.145 од ЗОО, делото е сторено намерно ако сторителот бил свесен за последиците кои ќе настанат од неговото делување, па сепак се согласил за нивното настапување, а во описот на битието на кривичното дело како начин на

извршување е опишано дека истото е сторено од страна на тужениот иако бил свесен дека поради неговото постапување може да настапи штетна последица, но лекомислено сметал дека нема да настапи или доколку до неа дојде ќе може да ја спречи, од што прозилегува одговорноста на тужениот за исплата на регрес.

Имајќи го предвид наведеното од една страна, а од друга, и одредбата од чл.8 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, според кој одредбите од истиот закон не се однесуваат на превозните средства на А. на Р. М., освен за превозни средства кои служат за цивилна употреба и секојдневно се во јавниот сообраќај, а од изведените докази не произлегува дека се работи за цивилно возило туку напротив за теренско возило сопственост на тужителот, па од таму за овој суд во целост се прифатливи причините наведени во обжалената пресуда поради кои е донесена обжалената одлука.

Овој суд ги имаше предвид и останатите жалбени наводи, но за истите најде дека се неосновани и без влијание за донесување на поинаква одлука.

Од напред изнесените причини во смисла на чл.357 од ЗПП е одлучено како во изреката на пресудата.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.1664/12 од 25.4.2012 година.)

Првостепениот суд правилно одлучил како во изреката на обжаленото решение врз основа на чл.180 ст.2 од ЗПП, според кој по доставувањето на тужбата на тужениот за преиначување на тужба е потребна согласност од тужениот, па во конкретниот случај бидејќи тужените не се согласиле за преиначување на тужбата, првостепениот суд одлучил дека таквото преиначување не е целесообразно за конечно

решавање на спорот и истото само придонело за одолговлекување на постапката, а истата е веќе во поодмината фаза.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Во жалбата се наведува дека првостепениот суд погрешно одлучил кога не дозволил преиначување на тужбата на тужителот, погрешно применувајќи го чл.180 ст.2 од ЗПП кога смета дека преиначувањето не е целесообразно за конечно решавање на односите меѓу странките. Се наведува дека поради тоа што предметниот стан сè уште не е запишан во катастарот и како таков не постои во правниот промет и поради неможноста да се изврши пренос на правото на сопственост на станот, исклучиво по вина на странките кои не си ги исполниле своите обврски и немале намера тоа да го сторат, целисходно за спорот и во интерес на негово конечно разрешување е преиначувањето на тужбеното барање со кое би се задолжиле тужените солидарно да му исплатат на тужителот вкупен износ од 1.493.154,00 денари со камата. Во жалбата се наведува дека и тужените биле согласни за преиначување на тужбата, односно за враќање на парите од нивна страна поради неможноста за исполнување на преддоговорот, што е видно од известувањето на четвртотужениот до тужителот од 30.10.2008 година со кое го известува дека го раскинува преддоговорот и бара тужителот да ја достави својата сметка со кое би се извршило враќање на парите од страна на тужените на тужителот. Истото е видно и од известувањето на тужените до тужителот од 23.10.2010 година во кое е наведено дека тужените се подготвени да му ги вратат парите на тужителот поради тоа што не се во можност да ги исполнат договорените обврски, а исто така и во записникот за рочиште за главна, јавна и усна расправа од 02.11.2010 година е спомнато известувањето на четвртотужениот до тужителот од 30.10.2008 година.

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи, но за истите најде дека се неосновани. Имено, првостепениот суд правилно

одлучил како во изреката на обжаленото решение врз основа на чл.180 ст.2 од ЗПП според кој по доставувањето на тужбата од тужениот, за преиначување на тужбата е потребна согласност од тужениот, но и кога тужениот се противи судот може да дозволи преиначување ако смета дека тоа би било целесообразно за конечно решавање на односите меѓу странките. Во конкретниот случај бидејќи тужените не се согласиле за преиначување на тужбата, првостепениот суд одлучил дека таквото преиначување не е целесообразно за конечно решавање на спорот, бидејќи тужителот со неговото прво барање во целост оди кон разрешување на спорните односи помеѓу истите, а истакнувањето на друго барање покрај постојното, како што првостепениот суд оценил дека се работи во конкретниот случај врз основа на чл.180 ст.1 од ЗПП, само би придонесло за одолжување на постапката, а истата е веќе во поодмината фаза. Неосновани се жалбените наводи дека е во интерес на тужените да се преиначи тужбеното барање со оглед на тоа дека истите на рочиште за главна јавна расправа од 30.1.2012 година не се согласиле со таквото преиначување, па судот со обжаленото решение се изјаснува дека не се дозволува таквото преиначување на тужбата, па последователно си продолжува постапката. Тужителот тужбата ја поднел на 23.1.2009 година со која барал тужените да го доисполнат преддоговорот за продажба на недвижен имот - стан во С., односно да пристапат кон склучување и заверка на договорот за купопродажба на недвижен имот, а доколку тоа не го направат пресудата да претставува основ за запишување на правото на сопственост на тужителот и тужените предметниот стан да го предадат во владение на тужителот. Тужителот со писмен поднесок од 9.12.2009 година го прецизирал тужбеното барање - да се утврди дека преддоговорот заверен кај нотар е склучен помеѓу тужителот како купувач и тужените како продавачи, да се утврди дека истиот ги содржи суштествените состојки на главен договор со што ги обрзува странките и претставува правен основ за стекнување на правото на сопственост на предметниот стан и да се задолжат тужените да му го предадат истиот во владение, а таквото прецизирање првостепениот суд го прифатил како

доуредување на постоечкото и постапувал по истото. Согласно со наведеното, а во интерес на побрзо и поекономично завршување на спорот, првостепениот суд правилно одлучил кога не дозволил преиначување на тужбата.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи, но за истите најде дека се неосновани и без влијание за поинакво одлучување.

Во смисла на образложението, а согласно со чл.370 ст.1 точ.2 од ЗПП се одлучи како во диспозитивот на ова решение.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.-1682/12 од 23.5.2012 година.)

Првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога го одбил тужбеното барање на тужителот, а одлуката ја донел врз основа на одредбите од чл.122 ст.1 чл.144 ст.1 и чл.148 ст.1 од Законот за сопственост и други стварни права што е во врска со одредбата од чл.125 ст.1 од Законот за стечај, согласно која лице кое врз основа на свое стварно или лично право може да докаже дека некој предмет не спаѓа во стечајна маса не е стечаен доверител и неговото право на издвојување ќе се утврдува според правилата што важат за остварување на тие права надвор од стечајната постапка.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Во жалбата се наведува дека првостепениот суд погрешно ја утврдил фактичката состојба поради фактот што тужениот не спорел дека предметниот стан се градел за тужителите и истиот не истакнал претензии предметниот стан да биде опфатен во неговата стечајна маса, а покрај тоа, во текот на стечајната и оваа постапка не се пријавило ниедно друго лице на кое евентуално

бил продаден предметниот стан. Воедно, дека првостепениот суд погрешно одлучил кога го одбил барањето за утврдување на излачно право натужителите поради фактот што предметниот стан не е запишан во јавните книги, ова затоа што според жалбата, истите презентираат доказ за делумно платена сума и предметниот стан е прецизно идентификуван од вешто лице. Покрај наведеното, во жалбата се наведува дека запишувањето на станот во катастарската евиденција е од фактичка, а не од правна природа, поради фактот што таквото запишување може да се изврши откако станот ќе биде застаклен, кој проблем може да се надмине откако лицата кои имаат неспорен доказ за сопственост ќе ги преземат во владение своите станови, ќе ги финализираат, по што би го запишале своето право на сопственост во катастарот. Овој суд цени дека е без влијание за донесување поинаква одлука околноста која се наведува во жалбата дека тужениот не спорел дека предметниот стан се градел за тужителите, ниту е од влијание фактот што во стечајната и оваа постапка не се пријавило друго лице кое претендира на предметниот стан, суштествено е дали договорот е во целост реализиран, дали е предаден во владение на тужителите, потоа дали предметот на договорот е изграден и запишан во јавната книга со право на сопственост на тужениот .

Неоснован е жалбениот навод дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право од причина што првостепениот суд одлуката ја донел врз основа на одредбите од чл.122 ст.1, чл.144 ст.1 и чл.148 ст.1 од Законот за сопственост и други стварни права, што е в.в. со одредбата од чл.125 ст.1 од Законот за стечај согласно која лице кое врз основа на свое стварно или лично право може да докаже дека некој предмет не спаѓа во стечајната маса, не е стечаен доверител. Неговото право на издвојување на предметот ќе се утврдува според правилата што важат за остварување на тие права надвор од стечајната постапка. Со оглед на содржината на изведените докази, првостепениот суд правилно утврдил дека во конкретниот случај тужителите не го докажале стварното право врз предметниот стан за да во во смисла на погоренаведената одредба од чл. 125

од Законот за стечај би се усвоило тужбеното барање, па со оглед на сето погоренаведено овој суд оцени дека обжалената одлука е донесена со правилна примена на материјалното право.

Врз основа на сето погоренаведено, следуваше да се одлучи како во изреката на пресудата, согласно со чл.357 од ЗПП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.-1708/12 од 6.6.2012 година.)

Правилен е заклучокот на првостепениот суд дека за конкретните акти на насилство и штета во врска со тие акти, а кои се одвивале во периодот од 2001 година во с.Арачиново, одговара согласно со чл.166 в.в. со чл.174 и чл.178 од Законот за облигациони односи, Република Македонија и таа е во обврска да им надомести на тужителите надомест за претрпена материјална штета со законска камата од 15.3.2007 година до исплатата, по што правилно ја применил одредбата од чл.178 ст.2 од Законот за облигациони односи.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Неосновани се жалбените наводи на тужениот за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, според тужениот првостепениот суд погрешно ги утврдил фактите дека тужителите претрпеле материјална штета преку оштетување на објектите, потоа покуќнината, како и останатите ствари за кои е досуден надомест на материјална штета за секој од тужителите, ова затоа што според тужениот, тужителите не доставиле материјални докази, па се доведувал под прашање фактот дали преку распит на сведоци по однос на подвижните ствари судот можел да изврши правилна оценка на доказите. Неоснованоста на ваквите жалбени наводи произлегува оттаму што во

конкретниот случај, како што произлегува од предложените докази во текот на постапката, меѓу кои и распитот на тужителите во својство на странка, како и извршените вештачења по однос на надоместот на материјална штета, овој суд цени дека битните факти по однос на постоењето и висината на претрпената материјална штета за секој од тужителите е правилно и во целост утврдена, ова имајќи предвид дека првостепениот суд со оценка на секој од наведените докази поодделно и во нивната севкупност во смисла на чл.8 в.в. со чл.7 ст.1 од ЗПП, можел вистинито и правилно да ги утврди битните факти по предметната тужба. Во тој контекст непостоење на материјален доказ - писмени докази за тоа дали и кога биле купени, односно стекнати подвижните ствари не претставува единствено валиден доказ, како што смета тужениот, за да се докаже постоењето на тие подвижни ствари и нивното оштетување, имајќи ги предвид сите докази изведени во текот на главната расправа.

Со жалбата на тужениот се истакнува дека првостепениот суд неправилно утврдил дека на тужителите им било оневозможено безбедно да се движат во државата, конкретно во делот каде што се наоѓал нивниот имот во с.Арачиново, па во тој правец дека на тужителите не им било оневозможено да се движат, како се истакнува во жалбата, но овој суд најде дека ваквите жалбени наводи немаат поткрепа во содржината на изведените докази предложени како од тужителите, така и од тужениот, во тој правец првостепениот суд врз основа на исказите на тужителите сослушани како странка, како и од друга страна неспорните факти дека во реонот, поточно во с.А. во конкретниот период кога тужителите ја претрпеле материјалната штета, се одвивал конфликтот сметано од 8.6.2001 година, а тужителите заради тоа ги напуштиле домовите од кога се сместиле во домовите за прифаќање во С., оставајќи ги во с.А. објектите, станбените и помошните објекти, целата покуќнина, а тужителите Б. и М. напуштајќи го и земјоделското земјиште - нива 5-та класа, во површина од 1.820 м², КП.бр....., потоа овошна градина 5-та класа, во површина од 2.160 м², КП.бр.....,

односно сите правилно утврдени факти во однос на идентификацијата на недвижниот имот кој овие тужители го обработувале сè до вооружениот конфликт кој се одвивал во реонот на с.Арачиново во наведениот период, со што истите биле оневозможени да ги одгледуваат земјоделските култури во текот на 2001 година. На тој начин, како што произлегува и од извршеното вештачење од страна на вештото лице дипл.инж.агроном, овие тужители претрпеле материјална штета поради неостварен приход - штета во вид на изгубена добивка во висина од 237.409,00 денари.

Како што произлегува од извршените вештачења од страна на вештото лице град.инженер, потоа економското вештачење од вештото лице В.Т., вештачењето од страна на вештото лице ветеринар д-р П. Б., како и вештиот наод и мислење на вештото лице агроном Ѓ. Н., овој суд наоѓа дека правилно првостепениот суд ја утврдил висината на материјалната штета на секој од тужителите, па така дека тужителите С., Т. и С. Ѓ. поради оштетените ствари претрпеле штета во висина од 1.093.368,00 денари, за уништениот добиток и 26 пчелни семејства претрпеле штета од 230.530,00 денари, тужителите А. и М. И., пак, дека претрпеле материјална штета за оштетениот станбен објект, помошен објект и инфраструктура во износ од 493.795,00 денари, за оштетените ствари 400.006,00 денари, за уништен добиток износ од 40.040,00 денари, како и тужителите Б. и М. С., дека претрпеле надомест на материјална штета за оштетените објекти во висина од 1.059.265,00 денари и оштетени ствари во висина од 659.888,00 денари, вкучувајќи го и износот по основ на надомест на штета заради изгубена добивка од несобрана летнина за 2001 година. Во тој правец овој суд во целост се согласува со причините наведени од страна на првостепениот суд дека во конкретниот случај фактите за постоењето на материјалната штета на тужителите ги утврдил врз основа на исказите на тужителите на кои основано поклонил верба, не пристапувајќи кон изведување на доказ со распит на сведоци, затоа што на тој начин би се оптоварила постапката, при неспорен факт дека во наведениот период тужителите под

присилба ги напуштиле своите домови и стварите во истите, односно својот имот кој дотогаш го обработувале, немајќи време со себе да земат ствари кои ги поседувале и оставиле во своите домови. Притоа, како што произлегува и од исказот на тужителите сослушани како странки, дел од нив со години наназад остварувале приходи од редовно вработување или од земјоделство, како и од привремена работа во странство, па предметната покуќнина и останатите ствари, како и објектите, по наоѓање на овој суд, правилно првостепениот суд оценил дека претставуваат вообичаени ствари коишто може да ги поседува едно просечно домаќинство во таква средина.

Имајќи го предвид погоренаведеното, овој суд најде дека правилно се утврдени фактите во врска со оневозможувањето на тужителите безбедно да се движат, да го обработуваат и користат сопствениот имот во с.А. во наведениот период од 2001 година и дека во конкретниот случај, по наоѓање и на овој суд, за конкретните акти на насилство и штетата во со тие акти, коишто се одвивале на територијата на с.А. во наведениот период од 8.6.2001 година одговара согласно со чл.166 в.в. со чл.174 и чл.178 од Законот за облигациони односи, тужениот Република Македонија која е во обврска да им ја надомести на тужителите претрпената материјална штета. Овој суд ги ценеше и жалбените наводи на тужителите во врска со определената затезна камата на надоместот на материјална штета, поточно според тужителите првостепениот суд требал да ја определи истата од поднесување на тужбата - 18.6.2003 година, а не од денот на вештачењата со оглед дека на тој начин, имајќи го предвид временскиот период кога се изготвени сите вештачења од околу 3 години до денот на донесување на првостепената пресуда, дека тужителите во однос на досудениот надомест, всушност, не се правилно обештетени, но ваквите жалбени наводи ги одби како неосновани, од причина што со примена на одредбата од чл.178 ст.2 од Законот за облигациони односи, првостепениот суд правилно го определил периодот од кога тече затезната камата согласно со ЗВСЗК на досудениот надомест на материјална штета со која примена на материјалното право се согласува и овој суд во целост.

Неосновани се жалбените наводи на тужителите во однос на примената на материјалното право кога првостепениот суд го одбил поголемото тужбено барање на тужителите за надомест на нематеријална штета, во тој правец, пак, основани се жалбените наводи на тужениот дека на тужителите не им припаѓа правото на надомест на нематеријална штета за претрпени душевни болки поради повреда на слободата или правата на личноста, страв и повреда на угледот, ова имајќи ги предвид одредбите од чл.189 в.в. со чл.166 ст.1 од ЗОО. Имено, во конкретниот случај неспорно дека тужителите не задобиле телесна повреда или, пак, да настапила смрт поради актите на насилство, вооружениот конфликт кој се одвивал во тој временски период во с.А., а за кое нешто одговара државата, па оттука, по наоѓање на овој суд, на тужителите не им припаѓа воопшто право на надомест на нематеријална штета за душевни болки поради повреда на наведените права. Заради правилна примена на материјалното право овој суд во наведениот дел од тужбеното барање и обжалената пресуда ја преиначи истата така што тужбеното барање на тужителите за надомест на нематеријална штета го одби како неосновано во целост, прифаќајќи ја во тој дел жалбата на тужениот.

Имајќи го предвид сето понапреднаведено, следуваше овој суд врз основа на оценката за правилна примена на материјалното право, обжалената пресуда во делот за надомест на материјална штета да ја потврди согласно со чл.357 од ЗПП, а во однос на тужбеното барање за надомест на нематеријална штета - во усвоениот дел од тужбеното барање да ја преиначи обжалената пресуда согласно со чл.361 ст.1 т.4 од ЗПП, одлучувајќи како во изреката на оваа пресуда.

Што се однесува до одлуката за парничните трошоци која се побива со жалбата на тужениот, овој суд најде дека истата е правилна и законита со примена на одредбите од чл.148 ст.2 од ЗПП, па имајќи го предвид успехот на тужителите во спорот, кој правилно е определен од една страна, потоа трошоците сврзани

со застапувањето на тужителите и останатите преземени дејствија од страна на нивниот полномошник, како и трошоците сврзани со извршените вештачења, неосновано се истакнува во жалбата на тужениот дека со определување на вкупниот износ од 159.580,00 денари на име парнични трошоци на тужителите дека првостепениот суд ги одмерил превисоко. Ова имајќи го предвид и фактот дека на страна на тужителите се повеќе физички лица што влијае на висината на наградата за преземените дејствија од страна на нивниот полномошник во текот на постапката, па согласно со чл.370 ст.1 т.2 од ЗПП, судот решението за парничните трошоци содржано во наведената пресуда го потврди.

По однос, пак, на жалбата на замешувачот - Здружението „Зора“ Здружение на раселените лица од с.А., овој суд најде дека истата е неоснована, во тој контекст неосновани се жалбените наводи дека правниот интерес на Здружението се поклопува со интересот на тужителите затоа што Здружението активно учествувало во организирањето на тужителите, тоа уплаќало средства за вештачењата определени по однос на објектите и покуќнината, понатаму дека пред Европскиот суд за човекови права во Стразбур, Здружението се јавува како тужител и било оформено досие пред тој суд, како и дека Здружението било регистрирано токму во Основниот суд Скопје II Скопје, па оттаму дека не било јасно од кои причини судот не ги почитувал своите одлуки. Овој суд во целост ги прифаќа причините наведени во обжаленото решение од 24.6.2009 година заради кои не е дозволено вмешувањето на Здружението на страна на тужителите, поточно дека во конкретниот случај околноста што Здружението се јавува како тужител пред Европскиот суд за човекови права во Стразбур, потоа околностите дека одлуките коишто се носат од страна на судот во предметите по тужбите на тужителите - раселените лица од с.А. немаат правно дејство спрема Здружението и не создава обврски за Здружението, што во смисла на чл.194 ст.1 од ЗПП, укажува дека на страна на замешувачот нема правен интерес за да се прифати неговото замешување во парницата на страна на тужителите.

Со оглед на тоа што во останатиот дел решението со кое се констатира повлекување на тужбата на дел од тужителите, како и во одбиениот дел од барањето за надомест на парничните трошоци, решението не е предмет на ниту една од жалбите на странките, следуваше во тој дел решението да остане необжалено.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.-2143/10 од 15.9.2010 година.)

Правилно се утврдени решителните факти и материјалното право кога раководејќи се од чл.995 ст.1 од ЗОО и чл.3 ст.1, чл.16 ст.1 и 2 од Законот за задолжително осигурување, првостепениот суд утврдил дека првотужениот е должен да му надомести на тужителот на име регресен долг, а барањето спрема второтужениот солидарно да исплати на тужителот регресен долг е одбиено како неосновано.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

На вака утврдените решителни факти, по оценка на овој суд првостепениот суд правилно го применил материјалното право, кога раководејќи се од чл. 995 ст.1 од ЗОО и чл. 3 ст.1 и чл. 16 ст.1 и 2 т.1 од Законот за задолжително осигурување, утврдил дека првотужениот е должен да му го надомести на тужителот на име регресен долг износот од 39.010,00 денари, кој на име надомест на штета од тужителот му бил исплатен на оштетениот, со камата како во изреката согласно со чл.266 и чл.266-а од Законот за изменување и дополнување на ЗОО („Сл.весник на РМ“ бр.161/2009), што е и согласно со чл. 313 од ЗОО. Имено, правилно првостепениот суд во смисла на чл. 442 ст.1 од ЗОО, утврдил дека во конкретниот случај договорот за купопродажба на предметното возило кој е неформален договор

и кој всушност претставува основ за пренесување на правото за сопственост, бил целосно реализиран, односно во конкретниот случај пренесувањето на сопственоста врз возилото како подвижен предмет било извршена со самото предавање на предметот на договарањето по исплатата на купопродажната цена. Притоа, правилно првостепениот суд утврдил дека договорот за продажба е неформален, дека за неговото склучување не се бара постоење на некоја посебна форма и дека истиот е исполнет во моментот кога се извршени давањата и примањата, а по претходна согласност на волјите на договорните странки, како што е во конкретниот случај. Ова дотолку повеќе што и од изјавата од 9.9.2011 година, дадена од страна на првотужениот, а заверена на нотар под УЗП.бр.20259/11, на која првостепениот суд основано поклонила верба, утврдил дека првотужениот со устен договор за купопродажба го купил предметното возило од второтужениот, со тоа што првотужениот ја платил во целост купопродажната цена, а второтужениот му го предал предметот на договорот за купопродажба.

Оттука по оценка на овој суд, правилно првостепениот суд го применил материјалното право и тужбеното барање на тужителот да се задолжи второтужениот Ј. О. солидарно да му исплати на тужителот на име регресен долг износ од 39.010,00 денари со камата го одбил како неосновано. Притоа при одлучувањето судот ги имал предвид наводите на полномошникот на тужителот на кои и во жалбата се повикува, дека странките требало да имаат писмен договор за купопродажба заверен на нотар, но правилно ваквите наводи ги оценил како неосновани поради погореобразложените причини, имајќи предвид дека се работи за продажба на подвижна ствар и дека со исплата на купопродажната цена и предавање на стварта во владение, првотужениот се стекнал со право на сопственост поради што е ирелевантно дали договорот за купопродажба бил заверен на нотар или не.

Со оглед на наведеното, неоснован е жалбениот навод дека од одредбата од чл. 64 од Законот за задолжително

осигурување во сообраќајот, произлегува солидарната одговорност на сопственикот на возилото и на лицето кое ја предизвикало штетата. Ова затоа што согласно со содржината од наведената законска одредба според која бирото има право на регрес во висина на исплатената штета заедно со камата и трошоци од сопственикот на неосигуреното моторно возило, односно од лицето кое ја предизвикало штетата, не произлегува обврска за солидарна одговорност, т.е зборот „односно“ во цитираната законска одредба не значи и постоење на солидарна одговорност на сопственикот и корисникот, дотолку повеќе ако се има предвид погореутврденото од страна на првостепениот суд.

Што се однесува до жалбениот навод за трошоците на постапката, дека првостепениот суд пропуштил да одлучи за трошоците за достава преку извршител за второтужениот, овој суд најде дека е неоснован, од причина што предјавените трошоци на кои тужителот се повикува се однесуваат за второтужениот, а за него тужбеното барање е одбиено како неосновано, што значи тужителот по однос на истиот не успеал во спорот, поради што не му следуваат трошоци за наведената достава преку извршителот за второтужениот во смисла на одредбата од чл. 148 од ЗПП. Оттука, по оценка на овој суд првостепениот суд согласно со наведената законска одредба и АТ на РМ, правилно ги одмерил и му ги досудил на тужителот парничните трошоци, со јасно образложени причини за кои преземени процесни дејствија по износи истите се однесуваат.

Врз основа на сето погоренаведено, по однос на обжалениот дел од првостепената пресуда следуваше да се одлучи како во изреката на оваа пресуда, согласно со чл. 357 од ЗПП.

Првостепената пресуда во останатиот дел, како необжалена останува неизменета.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.-2217/12 од 5.9.2012 година.)

Правилно одлучил првостепениот суд кога утврдил дека постои нарушено владение со прекин на испорака на електрична енергија во станот на тужителката, кога се повикал на чл.60 и чл.62 од Правилникот за услови со снабдување на електрична енергија („Сл.весник на РМ“ бр.162/09 од 30.12.2009 година) како и на чл.182 ст.1 и чл.183 ст.1 од Законот за сопственост и други стварни права.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Во конкретниот случај произлегува дека после извесен период од 2 месеца комисијски од страна на тужениот во просториите на службата за баждарење е сочинет записник во кој е констатирана манипулација со броилото, односно дека истото било манипулирано на 13.9.2009 година преку отвор на главниот капак со манипулација на државниот и фабричкиот жиг. При ваква состојба, а видно од списите на предметот, по оценка на овој суд отсутнуваат факти и докази дека констатациите во записникот за утврдување на неовластено користење на електрична енергија се на начин и постапка предвидени со закон. Имено, отсутнуваат докази од кои би се утврдило дека тужениот ја известил тужителката за промена на броилото, како и сите дополнителни констатации за евентуална манипулација на броилото се направени во отсуство на тужителката, а вакви сомневања за евентуална манипулација не се констатирани на лице место од стручните лица кои го менувале броилото, со оглед на фактот дека тоа не е наведено во записникот од 26.4.2011 година.

Исто така, по мислење на овој суд тужениот не е тој кој врз основа на основано сомнение утврдува неовластено користење на електрична енергија, односно кражба согласно со чл. 235 од КЗ, туку тоа го прави надлежен суд врз основа на постапка пропишана со закон. Ова дотолку повеќе што од страна

на тужениот не е доставен доказ дека против тужителката е поведена кривична постапка пред надлежниот суд, бидејќи и доставената кривична пријава до ОЈО Скопје не е доказ за поведена кривична постапка, а секако не претставува доказ за утврдена кривична одговорност на тужителката за кривично дело кражба согласно со чл. 235 од КЗ, односно утврдена одговорност на тужителката за манипулација со броилото и за неовластено користење на електрична енергија.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, бидејќи од изведените и ценети докази во текот на постапката согласно со чл.8 од ЗПП, првостепениот суд утврдил правилна и целосна фактичка состојба кога нашол дека тужителката има стан во С. во кој постојано живее и престојува нејзиниот син М. К. заедно со сопругата и нивната малолетна ќерка. Тужителката редовно и благовремено ги плаќала сметките за потрошена струја во станот, што го покажува и извештајот кој се однесува за плаќањата од ЕВН Македонија за периодот од 31.3.2010 година па се до 18.7.2011 година. Сите сметки за струја во станот се плаќани во целост и навремено, заради што тужителката никогаш не била опомената од страна на тужениот. Синот на тужителката на 5.8.2011 година кога се вратил од годишен одмор констатирал дека ел.енергија била исклучена од електромрежата на станот. Овластените службени лица на тужениот врз основа на работен налог бр. 6203508 на 26.4.2011 година излегле на лице место и извршиле промена на броилото во станот на тужителката, за што сочиниле формулар НМ 1. Во формулаот во делот за причините за промена на броилото е констатирано дека броилото е променето поради МЦ грешка и постоечкото броило под бр. 46191999 е заменето со ново броило бр. 47504768. Старото броило е однесено од страна на службените лица на 24.6.2011 година во просториите на службата за баждарење на мерни уреди каде истото е комисијски проверено и било констатирано дека државниот жиг на броилото е манипулиран, исто како и фабричкиот жиг, куќиштето на броилото било претходно отворано и тричлената комисија утврдила дека на самото броило има запис за едно отварање на главниот капак што било сторено

на 13.9.2009 година во 03,37 минути. Со отварањето на броилото бил остварен пристап до напонските мостови, па истото не ја мерело целокупната ел.енергија која минува низ него како последица од извршената манипулација врз мерните кругови. Изготвена е фактура - пресметка за потрошена ел.енергија за периодот од 26.4.2010 до 26.4.2011 година со износ од 274.310,50 денари. Фактурата е со датум на издавање 6.7.2011 година, а на 7.7.2011 година тужениот изготвил предупредување за констатирано неовластено користење на ел.енергија до тужителката, за кое нема доказ дали е доставено на истата заедно со фактурата. Од страна на тужениот издаден е работен налог бр. 962094 од 16.7.2011 година за исклучување на ел.енергија од станот на тужителката. По поднесување на тужбата од страна на тужителката, тужениот на 13.9.2011 година поднел кривична пријава до ОЈО Скопје против тужителката, меѓутоа во текот на постапката не е доставен доказ за поведена кривична постапка против тужителката. Тужителката поднела предлог за обезбедување на докази заверен под Р. бр. 305/11 и во таа постапка е изготвен вешт наод и мислење од вешто лице дипломиран електроинжењер М. Б.според кој на броилото не било констатирано оштетување на пломбите на главниот и приклучниот капак и не било констатирано неовластено користење на ел.енергија.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи, но за истите најде дека немаат влијание за поинакво одлучување.

Имајќи го предвид сето понапред наведено, овој суд најде дека првостепениот суд правилно одлучил како во изреката на обжаленото решение согласно чл. 60 и 62 од Правилникот за услови за снабдување со електрична енергија („Сл. весник на РМ“ бр. 162/09 од 30.12.2009 година) и чл. 182 ст.1 и 183 ст.1 од Законот за сопственост и други стварни права.

Во смисла на образложението, а согласно со чл.370 ст.1 точ.2 од ЗПП се одлучи како во изреката на ова решение.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.-2900/12 од 13.6.2012 година.)

Првостепениот суд со обжалената пресуда не ја имал во предвид одредбата на чл.366 ст.4 од Законот за трговски друштва според која на извршните членови на одборот на директори, членовите на управниот одбор, односно на управителот и на раководните лица не се применуваат одредбите од колективните договори, како и одредбите од Законот за работните односи што се однесуваат на засновање и на престанување на работниот однос, на дисциплинската одговорност, на платата, надоместоците и на заштитата на правата на работниците. Правата од овие одредби од ЗРО овие лица ги остваруваат на начин и според услови утврдени во договорот од чл.350 од Законот за трговските друштва и конкретниот договор склучен помеѓу странките.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Меѓутоа по оценка на овој суд, а како основано се укажува и во жалбата на тужениот, првостепениот суд на правилно и целосно утврдена фактичка состојба, погрешно го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на обжалената пресуда усвојувајќи го тужбеното барање на тужителот и наоѓајќи дека во конкретниот случај сите акти донесени од тужениот за прекинување на договорот за вработување како незаконити биле поништени, па дека договорот од 1.3.2010 година останува во сила, па при факт дека тужителот е вработен согласно со истиот договор како втор генерален директор кај тужениот, првостепениот суд одлучил како во изреката на обжалената пресуда.

Првостепениот суд со обжалената пресуда погрешно не ја имал предвид одредбата од чл. 366 ст.4 од Законот за трговските друштва, според која на извршните членови на одборот на директорите, членовите на управниот одбор, односно на управителот и на раководните лица не се применуваат одредбите

од колективните договори, како и одредбите од ЗРО што се однесуваат на засновањето и на престанувањето на работниот однос, на дисциплинската одговорност, на платата, надоместоците и на заштитата на правата на работниците. Правата од овие одредби од ЗРО, овие лица ги остваруваат на начинот и според условите утврдени во договорот од чл. 350 од овој закон и договорот од став 3 на овој член.

Оттука ако се има предвид фактот дека тужителот и тужениот согласно со чл. 18 од ЗОО склучиле договор за работа, кој првостепениот суд го прифатил како менаџерски договор, во кој во чл.10 договорните страни предвиделе и можност за негов едностран раскин и надомест заради едностран раскин на договорот, фактот дека тужениот со писмено извештавање три месеци однапред го известил тужителот за престанок на договорот за вработување со отказан рок од 3 месеци (почнувајќи од 16.2.2011 па до 16.5.2011 година), а до денот на престанокот да му се исплатат платите, по оценка на овој суд, погрешно првостепениот суд утврдил дека договорот за вработување останува во сила и дека врз основа на истиот тужителот треба да се врати на работно место втор генерален директор.

Во конкретниот случај тужителот согласно со погоре-наведената договорна обврска бил обештетен поради престанокот на функцијата поради еднострано раскинување на договорот од страна на тужителот, односно му се исплатени плати до денот на престанокот, што значи, она што било конкретно договорено помеѓу странките за обештетување во случај на престанок на функцијата е исплатено, а со тоа престануваат и обврските на двете договорни страни, па од тука тужителот нема правен основ да поставува барање за враќање на работно место втор генерален директор согласно со договорот за вработување.

Со оглед на утврденото, произлегува дека тужителот нема основ да поставува тужбено барање како во изреката и да се повикува на договорот од 1.3.2010 година, бидејќи истиот повеќе

нема правно дејство помеѓу договорните страни, а странките при договарањето точно предвиделе во кој случај и какво ќе биде обештетувањето. Ова затоа што и согласно со чл. 350 од Законот за трговските друштва, други права и обврски на извршните членови на одборот на директорите, покрај правата и обврските утврдени со овој закон можат да бидат утврдени со договорот за уредување на односите помеѓу друштвото и извршен член на одборот на директорите.

Првостепениот суд при усвојување на тужбеното барање се повикува на договорот за вработување од 2010 година, меѓутоа по оценка на овој суд истото е погрешно бидејќи во конкретниот случај правата и обврските на договорните страни се регулирани со менаџерскиот договор склучен на 1.3.2010 година помеѓу странките, а кој е склучен согласно со одредбите од ЗТД, односно кај менаџерскиот договор за каков станува збор во конкретниот случај, следува само тоа што е предвидено во истиот, а во чл.10 од истиот договор стои дека компанијата има дискреционо право да го прекине работниот однос веднаш со плаќање на надомест, односно дека може да даде отказан рок од 3 месеци со писмено известување за прекин, како што всушност и е постапено во случајот. Кај овие договори се применуваат одредбите од ЗТД како специјален закон во однос на одредбите од ЗРО, менаџерскиот договор е автономен договор, па во конкретниот случај тужителот во менаџерскиот договор како што е погореизнесено не наоѓа поткрепа на поставеното со тужбеното барање.

Со оглед на образложението согласно со чл. 361 ст.1 т.4 од ЗПП се одлучи како во изреката на оваа пресуда.

Согласно со чл. 160 ст.2 од ЗПП следуваше овој суд да одлучи за трошоците по постапката, па како согласно со чл. 158 од ЗПП за трошоци судот одлучува на определено барање на странката, а полномошникот на тужениот на расправен записник од 4.4.2012 година во завршните зборови побарал вкупно трошоци во износ од 4.680,00 денари за присуство на расправата,

а со жалбата не предјавил определени трошоци за жалбена постапка, следуваше овој суд да одлучи по ваквото барање и да го задолжи тужителот на тужениот да му надомести парнични трошоци во износ од 3.120,00 денари што е согласно АТ на РМ за награда за присуство на расправа согласно со вредноста на предметот на спорот од 40.000,00 денари. Поголемуто барање за трошоци до 4.680,00 денари се одби како неосновано со оглед на погоренаведеното.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.-3004/12 од 30.01.2013 година.)

Апелациониот суд Скопје утврдил дека извршителот сторил неправилност при извршувањето со донесениот налог за извршување па предметниот надлог за извршување и преземените дејствија се ставаат вон сила, доверителот требал согласно со чл. 247 ст. 2 од Законот за извршување - пречистен текст („Сл. весник на РМ“ бр. 59/11), да пристапи до судот и да побара да се стави потврда на правосилност и извршност на исправата којашто ја поднел за извршување. Оваа обврска е на доверителот па со оглед на тоа дека тој не постапил на наведениот начин, произлегува дека исправата нема податоци за тоа кога станала правосилна и извршна, па оттаму извршителот немал услови да го донесе сега оспорениот налог за извршување во отсуство на уредна исправа која ќе се смета за подобна извршна исправа согласно со чл.12 од ЗИ.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Како што произлегува од списите на предметот, неспорен е фактот дека предлогот за извршување врз основа на веродостојна исправа поднесен од сега доверителот Комерцијална банка, по кој е донесено решението И.бр. 149/97 од 19.3.1997 година не содржи потврда за правосилност ниту за

извршност на надлежниот суд и по оцена на овој суд доверителот требал согласно со чл. 247 ст. 2 од Законот за извршување - пречистен текст („Сл. весник на РМ“ бр. 59/11) да пристапи до судот и да побара да се стави потврда на правосилност и извршност на исправата којашто ја поднел на извршување согласно со Заклучокот на првостепениот суд од 23.12.2011 година под И.бр. 149/97. Наведеното е определено во наведената законска одредба како должност на доверителот, па со оглед на тоа што тој не постапил на наведениот начин произлегува дека исправата нема податоци за тоа кога станала правосилна и извршна и оттаму извршителот Јулиа Ѓорѓиева немала услови да го донесе сега оспорениот налог за извршување во отсуство на уредна исправа која ќе се смета за подобна извршна исправа согласно со чл. 12 од ЗИ. Ова дотолку повеќе што согласно со чл. 12 ст. 3 од наведениот закон, неоснованата потврда за извршноста со решение ќе ја укине истиот суд, односно орган по предлог или по службена должност. Наведеното значи дека доколку се прифати како што сметал извршителот дека решението И.бр. 149/97 од 19.3.1997 година е подобна исправа, во тој случај не е јасно на кој начин, евентуално, должникот доколку смета дека е неоснована потврдата за извршност на решението, во смисла на ст. 3 од чл.1 2 од наведениот закон, би поднел во соодветна постапка барање за укинување на таквата потврда која неспорно дека не е ставена од надлежниот суд.

Поради наведеното овој суд не се согласува со оценката и заклучокот на претседателот на Основниот суд Скопје 2 Скопје дека приговорот на должникот е неоснован затоа што извршителот го прима извршниот предмет во оној стадиум во кој предметот се наоѓа пред судот и извршните дејствија преземени од судот имаат правна важност како да ги презел извршителот што го продолжува извршувањето, што не претставувало неправилност при спроведување на извршувањето. Ова затоа што во секој случај извршителот пред да го донесе налогот за извршување бил должен да цени дали исправата е подобна за извршување, дали меѓу останатото ја има и потребната потврда за правосилност во смисла на чл. 12 од Законот за извршување.

Како во конкретниот случај тоа не е правилно оценето од наведениот извршител туку без постоење на потврдата за правосилност и извршност на исправата, наведениот извршител го донел оспорениот налог, следуваше овој суд да утврди дека се сторени неправилности при спроведувањето на извршувањето со донесениот налог за извршување од предметниот извршител и го преиначи обжаленото решение така што приговорот на должникот го усвои ставајќи го вон сила издадениот налог за извршување и преземените извршни дејствија во врска со истиот од страна на наведениот извршител. Ова согласно со чл. 77 -а ст. 7 од ЗИД на Законот за извршување („Сл. весник на РМ“ бр. 8/2008) в.в. со чл. 19 од истиот закон, како и согласно со чл. 370 ст. т. 3 од ЗПП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.-3508/12 од 11.7.2012 година.)

Правилно првостепениот суд утврдил дека второтужениот ја искористил можноста што станот е заведен на негово име во имотен лист и недозволено располагагал со станот, засновајќи заложно право врз истиот. Оттука, правилно првостепениот суд согласно со чл.10 од Законот за договорен залог утврдил дека второтужениот во моментот на засновање на хипотеката немал можност врз предметниот стан да дозволи засновање на заложно право, ако се има предвид дека сопственоста на станот преминала на тужителакта преку склучување договор за продажба помеѓу него и првотужената агенција во 2003 година, во услови кога тужителката во целост ја исплатила купопродажната цена и станот и бил предаден во владение, која состојба е непроменета и до денес. По оценка на овој суд во смисла на чл.65 од ЗОО, договорот за купопродажба е правно валиден и произведува правно дејство меѓу договорните странки во услови кога неспорно произлезе дека договорот е во целост реализиран, а купопродажната цена е исплатена.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Овој суд ги ценеше ваквите жалбени наводи и за истите најде дека се неосновани, а со причините поради кои првостепениот суд прифатил дека во конкретниот случај второтужениот немал право да располага со предметниот стан во моментот на склучување на предметните договори за хипотека со третотужениот, бидејќи тој преминал во сопственост на тужителката и со тоа постапил во спротивност на чл. 10 од Законот за договорен залог, се согласува и овој суд.

Имено, од изведените и ценети докази во текот на постапката, правилно првостепениот суд утврдил дека во конкретниот случај тужителката има склучено писмен договор за купопродажба на стан во градба со првотужениот и тој договор за купопродажба во целост е реализиран, бидејќи станот и е предаден во владение на тужителката, а тужителката ја платила во целост купопродажната цена. Оттука правилно првостепениот суд утврдил дека според тоа што ваквиот договор во целост е реализиран, истиот произведува правно дејство, па по тој основ тужителката се стекнала со право на сопственост на предметниот стан, имајќи предвид дека станот неспорно и е предаден во владение на тужителката во 2003 година и истата до денес го владее. Наведената состојба не е спорна ни за првотужената агенција, ни за второтужениот, бидејќи од наводите на истите дадени во одговорот на тужба, со сигурност се утврдува дека при поделбата на фондот на становите во кои учествувала како соинвеститор агенцијата заедно со второтужениот, предметниот стан и припаднал на агенцијата да може да го продава на физички лица како купувачи, поради што и бил сочинет договорот со тужителката за продажба на предметниот стан, потоа дека првотужената во целост ги има исполнето обврските спрема второтужениот, така што во моментот на склучување на договорот за купопродажба со тужителката, првотужената агенција имала исклучиво право да располага со станот, што воедно значи дека во моментот на воспоставување на хипотеката,

второтужениот не располагал со тој стан. Правилно првостепениот суд утврдил дека кога е заснована хипотеката спрема третотужениот Стопанска банка, второтужениот се согласил да заснова заложно прво на предметната недвижност, при што се легитимирал како сопственик на станот со имотен лист, иако знаел и можел да знае дека тој не е сопственик на станот бр.42 во предметната станбена зграда и дека не можел слободно да располага со тој стан. Ова затоа што, како е погоре-утврдено, предметниот стан бил во фондот на станови што припаднал на првотужениот и првотужениот со договор за купопродажба го продал на тужителката со договор кој бил сочинет во писмена форма со утврдени права и обврски помеѓу тужителката и првотужениот и тој договор тогаш бил во претежен дел реализиран, затоа што станот и бил предаден на тужителката во владение и тужителката тогаш имала исплатено претежен дел од купопродажната цена, а имала неисплатено уште незначителен дел кој подоцна го исплатила во целост. Правилно првостепениот суд утврдил дека второтужениот ја искористил можноста што станот е заведен на негово име во имотен лист и недозволено располагал со станот засновајќи заложно право врз истиот. Оттаму, правилно првостепениот суд согласно со чл.10 од Законот за договорен залог, утврдил дека второтужениот во моментот на засновање на хипотеката немал можност врз предметниот стан да дозволи засновање на заложно право, ако се има предвид дека сопственоста на станот преминала на тужителката преку склучувањето на договор за продажба меѓу него и првотужената агенција во 2003 година, во услови кога тужителката во целост ја исплатила купопродажната цена и станот и бил предаден во владение, која состојба е непроменета и до ден денес.

Во таа смисла неосновани се и жалбените наводи дека договорот за продажба на предметниот стан склучен меѓу тужителката и првотужената агенција е и формалноправно и материјалноправно невалиден, бидејќи во моментот на склучување на истиот ниту првотужената агенција била сопственик на станот и поради тоа истата не можела да го

продава, ниту пак договорот бил склучен во задолжителната форма која се бара согласно со законот, бидејќи истиот не е заверен на нотар. Ова од причини што од договорот за инвестициона градба произлегува дека токму на првотужената агенција како здружувач, преминало правото на сопственост врз станбенodelовниот простор, меѓу кои е и сега предметниот стан, а со тоа и правото на располагање со истиот. Во однос на наводите дека договорот за купопродажба не бил склучен во пропишаната форма согласно со законот, и по оценка на овој суд истиот во смисла на чл.65 од ЗОО е правно валиден и произведува правно дејство меѓу договорните страни, во услови кога од изведените докази неспорно произлезе дека овој договор е во целост реализиран, ако се има предвид дека тужителката како купувач во целост ја исплатила купопродажната цена за станот, и на истата согласно со договорот уште во текот на 2003 година и бил предаден во владение.

Поради наведеното, и според овој суд, а кое нешто правилно го заклучил и првостепенниот суд, во моментот кога се склучувани предметните договори за засновање на заложно право меѓу второ и третотужениот во текот на 2006 година, тужителката веќе била сопственик на станот, така што второтужениот со доставување имотен лист на свое име при склучувањето на договорот со третотужениот за засновање на заложно право на предметниот стан постапил несовесно и во спротивност со позитивните законски прописи, бидејќи располагал со имот на кој не бил сопственик иако тоа го знаел и можел да го знае, односно постапувајќи на овој начин второтужениот недозволено засновал заложно право-хипотека на предметниот стан, искористувајќи ја околноста што истиот бил заведен во катастарската евиденција на негово име. Дека второтужениот знаел дека предметниот стан е во сопственост на тужителката произлегува од изведените докази во текот на постапката, а особено од известувањето на првотужената агенција до второтужениот од 7.11.2008 година, со кое го известува дека тужителката е купувач на предметниот стан, дека во целост ја исплатила купопродажната цена и поради тоа

потребно е второтужениот согласно со договорот да преземе дејствија да и ја пренесе сопственоста. Оттаму, првостепениот суд правилно утврдил дека предметните нотарски акти со кои е засновано заложно право на имот на тужителката се ништовни од причини што се склучени во спротивност со чл.10 од Законот за договорен залог.

Исто така неосновани се и жалбените наводи на третотужениот кои се однесуваат на примена на чл.150 од Законот за сопственост и други стварни права, од причини што во конкретниот случај при склучување на предметните договори за хипотека во 2006 година, станбенodelовниот простор каде припаѓа и предметниот стан, а кој бил предмет на хипотеката, бил предаден во употреба со вселени лица, па доколку третотужениот постапувал со особено внимание и направил увид во зградата и предметниот стан уште пред да се склучи договорот за хипотека, би имал можност да констатира дека станот е отуѓен на друго лице и дека второтужениот не може да располага со него. Во прилог на наведеното е и тоа што согласно со чл.55 од Законот за премер и катастар и за запишување на правата на недвижности кој важел во моментот кога настанал спорниот однос, запишувањето во катастарот на недвижности може да се побива во рок од 3 години од денот на запишувањето, што воедно значи дека тужителката како сопственик на станот имала право да бара бришење на уписот во катастарот, со оглед дека законскиот рок не е изминат, бидејќи хипотеката е запишана во ИЛ на ден 7.8.2006 година.

Жалбениот навод дека предмет на купопродажба бил станот број 44, а предмет на залог е станот број 42, бил истакнат и од страна на третотужениот во текот на постапката пред првостепениот суд, при што правилно судот не го прифатил како основан, од причини со кои се согласува и овој суд, затоа што со потврда издадена од првотужениот се потврдува дека станот број 42 е идентичен со станот бр.44 односно дека се работи за ист стан, бидејќи станот го имал бр.44 како проектен број, а со уписот во катастарот тој стан го добил бројот 42, истиот е во

владение на тужителката и за истиот е запишана хипотеката спрема третотужениот.

Со оглед на изложеното, а согласно со чл.357 од ЗПП е одлучено како во изреката на оваа пресуда.

Првостепеното решение како необжалено, останува неизменето.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ.бр.-6736/09 од 21.4.2010 година.)

~ СПОРОВИ ОД РАБОТНИ ОДНОСИ ~

Апелациониот суд Скопје ја укина пресудата на Основниот суд Скопје 2 Скопје, од причина што неправилно се применети одредбите на чл.13 ст.1 од ЗРО и чл.510 од Законот за внатрешни работи каде е предвидено дека работниот однос се заснова со Договор за вработување. Во конкретниот случај се работи за распоредување по основ на правосилна судска одлука и тужителот е распореден на работно место согласно со неговата стручна подготовка и неговото работно искуство, што значи дека не се работи за распоредување од едно на друго работно место, туку за постапување на тужениот по правосилна и извршна пресуда.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Имено, по наоѓање на овој суд првостепениот суд неправилно постапил кога одлучил како во изреката на обжалената пресуда. Ова од причина што конкретното распоредување е дејство на фаза на извршување, а тужителката согласно со налогот за извршување го прифатила распоредувањето како исполнување на обврските по правосилноста на пресудата. Имено, согласно со чл.13 ст.1 од ЗРО и чл. 50 од Законот за внатрешни работи, работниот однос се заснива со договор за вработување. Во конкретниот случај,

всушност, се работи за распоредување по основ правосилна судска одлука и тужителот е распореден на работно место согласно со неговата стучна подготовка и неговото работно искуство, што значи дека не се работи за распоредување од едно на друго работно место туку за постапување на тужениот по правосилна и извршна пресуда.

Од овие причини следуваше жалбата на тужениот да се усвои, а обжалената пресуда да се укине и предметот да се врати на првостепениот суд на повторно судење.

При повторното постапување, првостепениот суд потребно е да ја отстрани претходно констатираната суштествена повреда. Да ги утврди погоренаведените факти, односно да ја има предвид правосилната и извршна пресуда, па откако ќе ги утврди овие факти правилно и целосно да ја утврди и фактичката состојба и правилно да го примени материјалното право и да донесе одлука заснована на закон.

Во смисла на образложението, а согласно со чл.358 и 359 од ЗПП, се одлучи како во изреката на ова решение.

(Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ.бр.-734/12 од 3.10.2012 година)

Правилно постапил првостепениот суд кога го одбил барањето за поништување како незаконита одлуката за откажување на договор за вработување поради деловни причини, при што правилно се применети чл.71 ст.2 од ЗРО (пречистен текст- „Сл.весник на РМ“ бр.16 од 5.2.2010 година) чл.62, чл.76 ст.1 т.3, чл.88 ст.2 и чл.95 ст.1 и 2 од Законот за работни односи.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Во конкретниот случај се работи за откажување на договор за вработување поради деловни причини, па првостепениот суд нема законска можност да се впушта во оценка на потребата од оправданост од престанок на работниот однос, ниту пак во начинот и бројот на доделените бодови на тужителот, затоа што право на работодавачот е согласно со утврдените критериуми да врши бодирање на секој од вработените, кое нешто тужениот и го сторил бодирајќи го тужителот и по тие критериуми. Првостепениот суд согласно со законските одредби од ЗРО внимава дали е законски спроведена постапка за откажување на договорот за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слични промени) од страна на работодавачот - тужениот што во овој случај и го има сторено. Првостепениот суд правилно утврдил дека тужениот како работодавач законски ја спровел постапката за откажување на договор за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слични промени) и постапил согласно со законските одредби од ЗРО. Тужителот бил бодиран од страна на овластено лице, кое нешто е видно од Одлуката на Управниот одбор бр.04-24 од 3.01.2011 година со кое лицето Д. О. бил распореден на работно место ВД.директор за кредитна администрација, каде што работел тужителот и истиот бил овластен да го изврши бодирање на тужителот. Тужениот донел одлука за определување на критериуми и мерилата за утврдување потреба за престанок на работниот однос на работниците во која ги утврдил мерилата и критериумите за утврдување на потребата за престанок на работниот однос, тужителот бил бодиран согласно со утврдените критериуми, била донесена Програма за престанок на работниот однос на работниците и во истата тужениот се осврнал на битните прашања по однос на потребата од отпуштање на поголем број работници, доставил известување до агенцијата за вработување во кое ги навел причините за намалување на бројот на вработените, квалификационата структура и вкупниот број на

вработени, бројот на работници на кои ќе им престане работниот однос, мерките за ублажување на последиците од престанокот на работниот однос, доставил известување до Синдикалната организација при Централна кооперативна Банка АД С., поткрепено со докази за причините за престанување на потребата од работата на работниците. Од напреднаведеното јасно произлегува дека оцената за потребата од вакви промени ја прави единствено работодавачот, додека пак судот оценува само дали работниот однос на работникот во случајов престанал под услови и начин утврдени со закон, колективен договор и договор за работа, при што не ја цени потребата и оправданоста на престанокот на работниот однос по оваа основа.

Неоснован е жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право, од причина што првостепениот суд правилно постапил кога го одбил тужбеното барање на тужителот и одлучил на начин како во изреката на обжалената пресуда, а раководејќи се од одредбите на чл.71 ст.2 од ЗРО, (пречистен текст - „Сл.весник на РМ“ бр.16 од 5.02.2010 година), чл.72, чл.76 ст.1 т.3, чл.88 ст.2, чл.95 ст.1 и 2 од ЗРО.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи, но најде дека истите се ирелевантни и не се од влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај, дотолку повеќе што првостепениот суд при одлучувањето дал доволно образложени причини за решителните факти прифатливи во целост и за овој суд.

Согласно со чл.160 ст.2 од ЗПП, овој суд најде дека барањето на тужениот за трошоци по повод постапката по жалбата за одговор на жалбата е основана, поради што го задолжил тужителот да му ги надомести бараните трошоци во износ од 6.610,00 денари од кои 5.850,00 денари на име награда на полномошник - адвокат за состав на одговорот на жалба согласно АТ на РМ и 760,00 денари на име платена такса за одговор на жалба.

Според тоа бидејќи не постојат причини поради кои жалбата е изјавена, како и причини на кои судот внимава по службена должност, материјалното право е правилно применето, следуваше согласно со чл.357 од ЗПП, да се одлучи како во изреката на оваа одлука.

*(Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ.бр.-1260/12 од
14.11.2012 година)*

Правилно постапил првостепениот суд кога го одбил тужбеното барање да се поништи како незаконито решението во делот за разликата на плата, ова од причини што во конкретниот случај тужителот бил распореден согласно со чл.26 ст.2 т.6 и ст.3 од Колективниот договор на тужениот, односно заради поефикасно извршување на функцијата, а не по основ на намалена работна способност и со правилна примена на чл.105 од ЗРО.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

При вака утврдена фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога раководејќи се од одредбата на чл.26 ст.2 т.4 и ст.3 од Колективниот договор на тужениот го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот да се поништи како незаконито решението на тужениот од 11.3.2009 година во делот за разлика од плата и да се задолжи тужениот да му утврди на тужителот плата во износ од 640 бода и зголемување од 45 % на утврдената плата заради специфичниот делокруг на работа.

Неоснован е жалбениот навод на тужителот дека правото на тужителот за разлика од плата во износ од 640 бода и зголемувањето од 45 % на утврдената плата заради специфичниот делокруг на работа произлегува од чл.79 од

Колективниот договор на тужениот и чл.109 од Законот за полиција, без оглед на тоа што истиот не извршува работни задачи од специфичен карактер, бидејќи со решение на Министерството за труд и социјална политика-Управа за прашања на борците и воените инвалиди бр.12-664/3 од 29.9.2008 година му било утврдено својство на мирновремен воен инвалид и истиот бил распореден во 6-та група со 60% воен инвалидитет, од страна на Здравствената комисија со наод бр.13.4-100 од 22.1.2008 година, било утврдено дека тужителот не е способен за работата што ја обавува и бил упатен на ИПК, а со решение на Фондот на ПИОМ од 11.3.2008 година му било признато право на распоредување на друга работа која не е поврзана со тежок физички напор, долго одење, но ваквиот жалбен навод не го прифати.

Ова од причина што во конкретниот случај тужителот бил распореден согласно со чл.26 од Колективниот договор, односно заради поефикасно извршување на функцијата, а не по основ на намалена работна способност. Само во услови доколку тужителот бил распореден на предметното работно место поради намалена работна способност работодавецот е должен врз таа основа да му пресмета исплата на плата согласно со работното место на кое претходно бил распореден. Бидејќи во конкретниот случај тужителот е распореден поради поефикасно извршување на функцијата во Министерството, не му следува разлика на плата по тој основ.

Овој суд ги ценеше и другите жалбени наводи за кои најде дека не се основ за поинакво одлучување поради што согласно чл.357 од ЗПП одлучи како во изреката на оваа одлука.

(Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ.бр.-1705/09 од 18.2.2010 година.)

Правилно постапил првостепениот суд кога согласно со чл.113 ст.2 од Законот за работни односи (пречистен текст „Сл.весник на РМ“ бр.158 од 9.12.2010 година) утврдил дека работникот има право на отпремнина при одење во пензија како и јубилејни награди, а во став 3 од истиот член е утврдено дека висината, основицата и рокот за пресметувањето и исплата на надоместокот на овие трошоци се утврдува со колективен договор. Со Општиот колективен договор за јавниот сектор („Сл.весник на РМ“ бр.10 од 21.1.2008 година) во чл.21 алинеја 12 е утврдено право на работникот на отпремнина при одење во пензија, а висината на овој надоместок се усогласува со Анекс на Колективниот договор на годишно ниво.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Согласно со чл.113 ст.2 од Законот за работни односи - пречистен текст („Службен весник на РМ“ бр.158 од 09.12.2010 година), работникот има право на отпремнина при одење во пензија, како и јубилејни награди, а во став 3 од истиот член е утврдено дека висината, основицата и рокот за пресметување и исплата на надоместокот на овие трошоци се утврдува со колективен договор.

Со Општиот колективен договор за јавниот сектор („Службен весник на РМ“ бр.10 од 21.01.2008 година), во членот 21 став, алинеја 12 е утврдено правото на работникот на отпремнина при одење во пензија, а висината на овој надоместок се усогласува со Анекс на Колективниот договор на годишно ниво, но до денес таков Анекс не е донесен.

Висината на отпремнината е утврдена со Законот за извршување на Буџетот на РМ за 2011 година. Согласно со чл.15 на овој закон, во случај на заминување на работникот во пензија

му се исплатува двократен износ на отпремнина пресметана врз основа на просечната месечна нето плата по работник во Републиката објавена до денот на исплатата.

Овој суд смета дека правилно постапил првостепениот суд кога го усвоил тужбеното барање на тужителите на начин како во изреката на обжалената пресуда, применувајќи ги одредбите од чл.113 ст.2 и 3 од Законот за работните односи и чл.35 ст.2 алинеја 6 од Општиот колективен договор за стопанството на РМ, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.88/2009.

По наоѓање на овој суд, првостепениот суд при одлучувањето по однос на трошоците на постапката неправилно го применил материјалното право кога согласно со чл.148 ст.1 од ЗПП го задолжил тужениот да им ги надомести на тужителите трошоците на постапката во износ од 21.550,00 денари. Имено, судот одлуката за трошоците ја донел погрешно затоа што предвидел дека полномошникот на тужителите застапувал двајца тужители, а не еден тужител како што основано се укажува во жалбата на тужителите. Согласно со Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите во поднесоците во кои има повеќе учесници наградата се зголемува за 30% за секое наредно лице, а кое нешто се однесува и на наградата за застапување од страна на полномошникот на странките. Сметајќи дека се работи за еден тужител, првостепениот суд погрешно досудил за застапување на три рочишта по 3.900,00 денари за секое, наместо за четири рочишта по 5.070,00 денари, за состав на тужба утврдил износ од 3.250,00 денари, наместо 3.900,00 денари колку што е утврдено согласно со Адвокатската тарифа на Република Македонија за застапување на двајца тужители. По оценка на овој суд при определување на трошоците во постапката првостепениот суд неосновано на тужителите им досудил за состав на две полномошна од по 1.300,00 денари или вкупно 2.600,00 денари наместо 1.300,00 денари од причина што полномошникот на тужителите имал можност да добие овластување од тужителите за застапување со

едно полномошно за двајцата тужители, па на тужителите им се признаваат трошоци на име награда за состав на едно полномошно, согласно со Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите.

Со оглед на горенаведеното, на тужителите им следуваат трошоци во постапката, а кои се однесуваат за состав на тужба 3.000,00 денари зголемени за 30% за двајцата тужители или 3.900,00 денари, за едно полномошно 1.300,00 денари, за застапување на 4 рочишта на полномошникот на тужителите за секое поединечно по 3.900,00 денари зголемени за 30% или за секое рочиште по 5.070,00 денари или 20.280,00 денари, судска такса за тужба 2.000,00 денари и судска такса за одлука 2.000,00 денари, а сè во вкупен износ од 29.480,00 денари, а кои трошоци тужениот е должен да им ги надомести на тужителите во рок од 8 дена по приемот на оваа одлука.

Согласно со чл.160 ст.2 од ЗПП, овој суд најде дека барањето на тужителите за трошоците по повод постапката по жалба е основано, поради што го задолжи тужениот да им ги надомести на тужителите бараните дополнителни трошоци за состав на жалба во износ од 3.900,00 денари зголемени за 30% за двајцата тужители што изнесува 5.070,00 денари, судска такса за жалба во износ од 2.400,00 денари и состав на одговор на жалбата во износ од 4.500,00 денари зголемена за 30% за двајца тужители што изнесува 5.850,00 денари и судска такса за одговор на жалба во висина од 1.000,00 денари или сè во вкупен износ од 14.320,00 денари.

Имајќи го предвид сето погоренаведено, согласно со чл.357 и чл.370 ст.1 т.3 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

(Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ.бр.-1885/12 од 9.1.2013 година.)

Апелациониот суд утврдил неправилност при спроведување на извршувањето, од причини што утврдил дека согласно со чл.155 ст.1 од Законот за парнична постапка е уредено дека сопарничарите ги поднесуваат трошоците на еднакви делови, додека согласно со став 3 од истиот член е утврдено дека сопарничарите кои солидарно се одговорни во главната работа одговараат солидарно и за трошоците предвидени на спротивната страна. Согласно со чл.200 ст.2 од Законот за облигациони односи е утврдено дека кога во некоја делива обврска има повеќе должници, обврската се дели меѓу нив на еднакви делови ако не е определена поинаква поделба и секој од нив одговара за својот дел од обврската.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Согласно со чл.155 ст.1 од Законот за парничната постапка е уредено дека сопарничарите ги поднесуваат трошоците на еднакви делови, додека согласно со ст.3 од истиот член е утврдено дека сопарничарите кои солидарно се одговорни во главната работа, одговараат солидарно и за трошоците досудени на спротивната страна.

Согласно со чл.400 ст.2 од Законот за облигационите односи е уредено дека кога во некоја делива обврска има повеќе должници, обврската се дели меѓу нив на еднакви делови, ако не е определена поинаква поделба и секој од нив одговара за својот дел од обврската.

Со оглед на тоа што во конкретниот случај извршувањето се однесува на парнични трошоци по правосилно решение РОЖ.бр.1013/12 од 13.6.2012 година, а видно од изреката на решението произлегува дека тужените се задолжени да им ги

надоместат на тужителите трошоците во постапката, без при тоа да им се утврди статус на солидарни должници.

Поаѓајќи од наведеното, а имајќи ја предвид содржината на гореситираните законски одредби, произлегува дека во конкретниот случај нема услови за примена на одредбите со кои се уредува извршувањето спрема солидарен должник, како што оценил претседателот на првостепениот суд, односно произлегува дека се работи за делива обврска и во овој случај секој од должниците одговара за својот дел од обврската.

Во конкретниот случај, видно од списите во предметот, должникот РИК Силекс АД К. со постапувањето по налогот за извршување И.бр.581/12 од 17.8.2012 година на извршителот Зорица Митровска именуван за подрачје на Куманово, Кратово и Крива Паланка, издаден врз основа на извршна исправа Решение РОЖ.бр.1013/12 од 13.6.2012 година на Апелациониот суд Скопје, го исполнил својот дел од обврската наведена во извршната исправа, па извршителот немал основ за издавање на Налогот И.бр.581/12 од 8.10.2012 година и извршувањето на останатиот дел од обврската по извршната исправа да го намира од истиот должник.

Раководејќи се од горепосоченото, овој суд е на мислење дека претседателот на првостепениот суд погрешно го применил материјалното право одлучувајќи како со обжаленото решение.

Според наоѓањето на овој суд, во конкретниот предметен спор, извршителот налогот И.бр.581/12 од 8.10.2012 година и извршувањето на останатиот дел од обврската по извршната исправа требал да го намира од другиот должник согласно со извршната исправа решение РОЖ.бр.1013/12 од 13.6.2012 година и напредцитираните законски одредби.

Поради наведеното следуваше да биде одлучено како во изреката на ова решение согласно со чл .370 т.3 од ЗПП в.в.со чл.77-а ст.7 од ЗИ.

*(Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ.бр.-2114/12 од
16.11.2012 година.)*

Правилно одлучил првостепениот суд како во првостепената пресуда, при што и по оценка на Апелациониот суд Скопје за периодот од 11.4.2008 до 31.12.2008 година, кога била во важност одредбата од чл.113 ст.1 т.1 од Законот за работни односи и одредбата од чл.87 од Колективниот договор на нивно на работодавач, тужениот имал обврска да му исплаќа на тужителот надомест за исхрана во висина од 25% од просечната месечна плата по работник исплатена во РМ во претходните три месеци.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

По оцена на овој суд за периодот од 11.4.2008 година до 31.12.2008 година кога била во важност одредбата од чл.113 ст.1 т.1 од Законот за работните односи и одредбата од член 87 од Колективниот договор на ниво на работодавач тужениот имал обврска да му исплаќа на тужителот надомест за исхрана во висина од 25% од просечната месечна плата по работник исплатена во РМ во претходните 3 месеци. Меѓутоа, тужениот наместо пресметаниот надомест за исхрана од напред наведената висина му исплаќал на тужителот месечно по 2.300,00 денари без притоа да ја примени одлуката на Уставниот суд на РМ и Колективниот договор на МВР.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на тужениот дека првостепениот суд погрешно утврдил дека на тужителот му следува разлика на помалку исплатен надомест за исхрана за период од 11.4.2008 година до 31.12.2008 година и покрај неспорниот факт дека со одлука на Уставниот суд била укината одредбата од чл.12 ст.1 и чл.13 од Законот за извршување на буџетот и дека одлуката на Уставниот суд, на која се повикува првостепениот суд, нема ретроактивно дејство, меѓутоа истите не ги прифати како основани од причина што тужбеното барање на тужителот за исплата на разлика за исхрана за овој период се

однесува за период по стапувањето во сила на одлуката на Уставниот суд на РМ У.бр.24/08 од 2.4.2008 година објавена во „Сл.весник на РМ“ бр.47/08 од 10.4.2008 година.

Во врска со истакнатите наводи во жалбата на тужениот, првостепениот суд во образложението на обжалената пресуда дал доволно сигурни и јасни причини за решителните факти, а кои се прифатливи и за овој суд.

Одлучувајќи по однос на трошоците во постапката првостепениот суд согласно со чл.147 и 148 ст.1 од ЗПП, го задолжил тужениот да му ги надомести на тужителот трошоците по постапката во износ од 11.500,00 денари.

Со изјавената жалба тужениот во овој дел првостепената пресуда ја напаѓа наведувајќи дека првостепениот суд при одлучувањето по однос на трошоците во постапката погрешно одлучил кога го задолжил тужениот со трошоци за образложен поднесок и за состав на полномошно, од причина што се признаваат трошоци кои се неопходни за водење на постапката.

По оцена на овој суд, основано во изјавената жалба тужениот укажува при определувањето на трошоците на постапката дека првостепениот суд неосновано на тужителот му досудил за состав на образложен поднесок износ од 1.560,00 денари од причина што истите не се нужни за водење на постапката, а наводите во поднесокот полномошникот на тужителот имал можност усно да ги истакне на записник на одржаната главна расправа.

Неоснован е жалбениот навод на тужениот дека првостепениот суд погрешно постапил кога на тужителот му досудил трошоци за состав на полномошно во износ од 1.300,00 денари. Ова од причина што полномошното е нужно и задолжително, бидејќи лице без полномошно не може да застапува странка во спорот. Во конкретниот случај полномошник на тужителот е стручно лице-адвокат на кога му се

признаваат трошоци на име награда за состав на полномошно согласно со Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите.

Оттука прилегува дека жалбените наводи на тужениот за трошоците се делумно основани, поради што и овој суд одлучи во овој дел првостепената пресуда да ја преиначи и да го усвои барањето на тужителот за надомест на трошоците во постапката во вкупен износ од 9.940,00 денари, а да го одбие за износ од 1.560,00 денари.

Согласно со член 160 ст.2 од ЗПП, овој суд најде дека барањето на тужителот за трошоци по повод постапката по жалба е основано, поради што го задолжи тужениот да му ги надомести бараните трошоци во износ од 3.200,00 денари. Се работи за трошоци за одговор на жалба од страна на полномошникот на тужителот согласно со Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите.

Имајќи го предвид погоренаведеното, согласно со чл.357 и чл.370 ст.1 т.3 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

(Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ.бр.-2175/12 од 30.1.2013 година)

~ ТРГОВСКИ СПОРОВИ ~

Според Законот за градежно земјиште кој започна да се применува од 13.9.2001 година, во своите одредби не предвидува стекнување и постоење право на користење на градежно земјиште, но овој Закон по автоматизам не го отстранува правото на користење од нашиот правен систем. Законот за градежно земјиште предвидува можност правото на користење кое се стекнало според дотогашните прописи да

се трансформира во право на сопственост или во долгорочен закуп. Солгасно со член 65 од овој закон, сè додека не се изврши трансформација на правото на користење во право на сопственост на градежно земјиште, важи стариот принцип на граѓанското право.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Според наоѓање на овој суд и во делот што се однесува на тужбеното барање во делот за недвижниот имот и тоа автобуска станица зграда за која тужителот бара да се утврди дека е сопственик на истата за површина од 346 м², односно за уште 29,40 м² како разлика во однос на досуденото право на сопственост за површина од 316,60 м², судот правилно одлучил кога го одбил како неосновано, бидејќи од изведените докази, особено од проценката од проценителите Ј. Ц. и А. И. на Антигона Транс Н. со преглед на проценети вредности на објекти и приложените обрасци за утврдување на вредноста на градежните објекти кои се составен дел на цитираната проценка од цитираниот оглас бр.02/46 од 22.4.2002 година и огласот од 7-ми месец 2002 година, од вештачењето на вештото лице Д.П. дипл. инженер архитект и од вештачењето на Н.С. дипломиран економист се утврди дека овој недвижен имот - автобуска станица во Н. во стечајната постапка е проценета и продадена на тужителот како купувач со површина од 316,60 м², што значи дека на оваа површина тужителот стекнал право на сопственост.

Од увидот во вештачењето од вештото лице Д.П. дипломиран инженер архитект, од вештачењето на Н.С. дипломиран економист, како и од вештачењето на вештото лице И.Ф. дипломиран геодетски инженер при Друштвото за вештачење Е. С., во однос на поставеното тужбено барање по тужбата на тужителот против тужениот Дирекција за заштита и спасување на РМ по која е оформен предметот ТС.бр.243/10 кој со процесно решение на Основниот суд е споен кон предметот ТС.бр.143/08. Судот правилно утврдил дека објектот две гаражи кои се наоѓаат во склопот на автобуската станица во Н. на

КП.бр..., односно на... и дел од КП.бр.. и тоа земјиште под површина од 78 м² и зграда 1 на КП.бр... со корисна површина од 22 м² и КП.бр... зграда 1 сутерен со корисна површина од 28 м² катастарска парцела надвор од катастарската парцела на која е лоцирана автобуската станица, дека овој објект е доградуван до објектот на автобуската станица и не е дел од истата, туку е посебен објект со посебен влез од улица, ниту е дел од засолништето кое се наоѓа во подрумскиот дел на автобуската станица. Исто така, од цитираните вештачења се утврди и тоа дека гаражите не биле предмет на продажба во стечајната постапка врз стечајниот должник ПА Антигона Транс во стечај Н. и не се проценети од страна на проценителот во стечајната постапка, што значи дека врз истите тужителот не се стекнал со право на сопственост, посебно што од наодот и мислењето на вештото лице Д.П. се утврди дека двете гаражи подробно опишани во ст.III од диспозитивот на пресудата се сопственост на тужениот РМ - Министерство за одбрана, односно согласно со цитираната одлука за престанок и давање на користење на недвижни ствари на Владата на РМ и цитираната потврда за запишување на промена во Катастарот на недвижности 1214/1228/1 од 13.8.2009 година, корисник е тужениот Дирекција за заштита и спасување на Република Македонија, од кои причини и според оценка на овој суд првостепениот суд правилно одлучил и во ст.III од диспозитивот на пресудата. Во прилог на одлуката како во ст.III оди и фактот што според доказите и констатацијата на вештите лица, Одделението за Народна одбрана бил нарачател за изработка на гаражни врати и сталажи во магационот на автобуската станица, а изведувач на работите бил РО В. с.Д.Д., кој успешно и квалитетно ги извршил договорните работи за што нарачателот му платил вкупен износ од 30.000.000,00 динари, како што било договорено по фактури бр.598/П од 21.11.1989 година на износ од 20.000.000,00 динари и бр.599/П од 21.11.1989 година на износ од 10.000.000,00 динари, што е видно од договорот за градење од 22.8.1989 година, од записник бр.01-147/2 од 28.8.1989 година од Одделението на Народна одбрана и записник за извршен увид на лице место од 1'2.10.1989 година под бр.01-147/3 составен од Комисијата при

Собранието на Општина Н., што значи дека Одделението за Народна одбрана, односно тужениот РМ - Министерство за одбрана со финансирање учествувал во изградбата на објектот - гаражи, имајќи предвид дека металната сталажа со даски и гаражна врата за магацинот за кои истиот има вложувања од вкупно 30.000.000,00 динари се однесуваат на спорниот објект видно од вештачењето на вештото лице Н.С., дипломиран економист.

Исто така, при одлучувањето судот ги ценел и изведените докази - списите во предметот ПС.бр.138/04 и тоа поднесена тужба од Црна Река ДООЕЛ с.В. К. против туженот РМ - Министерство за одбрана ПЕ Н., за утврдување право на сопственост и предавање во владение, во која тужителот се повикува на правен основ на Основен суд Кавадарци ПС.бр.188/02 од 30.8.2002 година, со противтужба на првотужителот РМ Министерство за одбрана, против противтужителот Црна Река ДООЕЛ с.В. К., како и пресудата на Основниот суд Кавадарци ПС.бр.138/04 од 20.4.2005 година со која тужбата на тужителот Црна Река ДООЕЛ с.В. К. ја усвоил и се утврдува дека тужителот е сопственик на две гаражи кои се наоѓаат во склоп на автобуската станица Н. на КП.бр... во површина од 36 м² и се задолжува тужениот да му го предаде во владение овој недвижен имот на тужителот во рок од 8 дена по доставувањето на пресудата, а противтужбеното барање со кое се бара да се утврди дека тужениот - противтужителот е сопственик на недвижен имот - гаражи изградени во склоп на автобуската станица Н. во површина од 26 м² и да му се наложи на тужителот - противтужениот да го признае правото на сопственост и да престане со понатамошно вознемирување на тужениот - противтужителот во врска со користењето и располагањето со спорните недвижности се одбива како неосновано. Судот правилно оценил дека постоењето на овие докази во конкретниот случај во однос на тужбеното барање за спорниот недвижен имот согласно со чл.184 од ЗПП не значат пресудена работа, од причина што одлуката донесена во таа постапка е донесена врз основа на сега укинатата пресуда ПС.бр.188/02 од 30.8.2002 година

донесена од Основен суд Кавадарци, без изведување на доказ со вештачење за кој судот цени дека е битен за утврдување на фактот дали спорниот недвижен имот бил предмет на продажба во стечајната постапка СТ.бр.83/01 и дали врз истиот тужителот се стекнал со право на сопственост и во отсуство на изведувањето на овој доказ, по оцена на судот фактичката состојба не е правилно и целосно утврдена, а посебно имајќи го предвид и фактот дека правниот основ по кој било запишано правото на сопственост врз спорниот недвижен имот - гаража опишани детално во ст.III од диспозитивот на пресудата е пресудата ПС.бр.188/02 од 30.8.2002 година и решението ПС.бр.188/02 од 20.9.2002 година на Основен суд Кавадарци, кои со решение на истиот суд ТС.бр.143/08 од 24.12.2008 година се укинати и што во постапката ТС.бр.243/10 како тужен се јавува Дирекција за заштита и спасување на РМ, која не била странка во постапката ПС.бр.138/04, што значи дека не се работи за исти странки.

Судот од изведените докази правилно ја утврдил фактичката состојба и на така утврдената фактичка состојба правилно го применил материјалното право, кога нашол дека гаражите не биле предмет на продажба во стечајната постапка врз стечајниот должник ПА Антигона Транс во стечај Н. и не се проценети од страна на проценител во стечајната постапка, што значи дека тужителот не се стекнал со право на сопственост што произлегува од наодот и мислењето на вештото лице Д.П. и дека двете гаражи подробно опишани во ст.III од диспозитивот на пресудата се сопственост на РМ-Министерство за одбрана, согласно со Одлука на Владата и потврда за запишување на промена во катастарот од 13.8.2009 година, а корисник е Дирекцијата за заштита и спасување.

Неосновани се наводите во жалбата дека со правосилна пресуда е утврдено дека тужителот е сопственик на двете гаражи со површина од 36 м² и не може да станува збор за пресудена работа ако се има предвид дека со Решението ТС.бр.143/08 од 24.12.2008 година, одлуките се укинати и во постапката

ТС.бр.243/10 како тужен се јавува Дирекцијата за заштита и спасување која не била странка во постапката на ПС.бр.138/04. Исто така неосновани се и наводите дека спорниот дел гаражи е составен дел на автобуската станица и е предмет на стечајната маса, ова од причини што што во оваа смисла судот правилно ги ценел доказите на оваа околност, а пред сè списите по предметот ПС бр.138/04 и ПС.бр.188/02. Од изготвените вештачења спроведени во текот на постапката се утврдува дека гаражите не биле предмет на продажба во стечајната постапка и истите се изградени како посебен објект на посебна катастарска парцела надвор од катастарската парцела на која е лоцирана автобуската станица и истиот објект е доградуван до објектот на автобуската станица со посебен влез.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи на тужителот, но за истите наоѓа дека се ирелевантни и без влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај и истите не влијаат и не можат да влијаат на законитоста на обжалената пресуда од аспект на правилна примена на материјалното право.

Со оглед дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите од парничната постапка од чл.343 ст.2 од ЗПП на кои овој суд внимава по службена должност, а материјалното право е правилно применето, следуваше овој суд да одлучи како во изреката, согласно со чл.357 од ЗПП.

Со оглед на тоа дека жалбата е одбиена како неоснована, а тужениот Дирекција за заштита и спасување С. поднесе одговор на жалба во кој предјави и парнични трошоци за истиот, Апелациониот суд во смисла на чл.160 ст.1 в.в. со чл.158 ст.1 и ст.2 од ЗПП, го задолжи тужителот да му ги надомести на тужениот Дирекција за заштита и спасување С. сторените трошоци во жалбената постапка во вкупен износ од 5.850,00 денари, а кој се однесува за состав на одговорот на жалба. Овој износ е согласно со Законот за судските такси и Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.8/12 од 7.6.2012 година.)

Согласно со член 12 од Законот за трговските друштва, трговец поединец е физичко лице меѓутоа, тоа е лице кое врши дејност и како трговец поединец се запишува во трговскиот регистар со што се стекнува со правен субјективитет, па фактот што трговецот поединец одговара за своите обврски лично и неограничено со сиот свој имот, не му дава својство на обврзник согласно со одредбата од чл.38 од Законот за здравствено осигурување ниту својство на пасивно легитимирана странка во овој спор.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Точно е дека согласно со член 12 од Законот за трговските друштва трговецот поединец е физичко лице, меѓутоа тоа е лице кое врши дејност и како трговец поединец се запишува во трговскиот регистар со што се стекнува со правен субјективитет, па фактот што трговецот поединец одговара за своите обврски лично и неограничено со сиот свој имот, не му дава својство на обврзник согласно со одредбата од член 38 од Законот за здравствено осигурување, ниту својство на пасивно легитимирана странка во овој спор. Имено, одредбата од член 38 од Законот за здравствено осигурување предвидува пресметување, задржување и уплата на придонесот за задолжително здравствено осигурување од страна на обврзниците за своите осигуреници, па второтужениот е во својство на осигуреник. Според тоа, а согласно со наведената одредба од законот, второтужениот нема обврска спрема тужителот, па неговото барање е неосновано. Таква обврска има трговецот поединец како првотужен за второтужениот, спрема кој првостепениот суд го усвоил тужбеното барање на тужителот. Околноста на која се укажува во жалбата дека при

евентуална постапка за извршување на предметниот долг, истиот не може да се наплати од физичкото лице, бидејќи на ова лице не гласи извршната исправа, според овој суд се без значење по однос на пасивната легитимација на второтужениот во овој спор, а за обврските на трговецот поединец спрема тужителот.

Со оглед на тоа дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 ЗПП на кои овој суд внимава по службена должност и материјалното право правилно е применето, следуваше да се одлучи како во изреката на оваа одлука, согласно со чл.357 од ЗПП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.101/10 од 22.4.2010 година.)

Согласно со член 41 став 4 од Законот за стечај, ако стечајниот судија не го свика собранитето на доверители во рокот од став 2 на овој член, ниту во тој рок донесе решение со кое го одбива предлогот за свикување собрание, ќе се смета дека донел решение со кое го одбил предлогот. Во тој случај подносителот на предлогот има право на посебна жалба.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Имено, согласно со одредбите од чл.41 ст.4 од Законот за стечај, ако стечајниот судија не го свика собранитето во рокот од ст. 2 на овој член ниту во тој рок донесе решение со кое го одбива предлогот за свикување на собранитето ќе се смета дека донел решение со кое го одбил предлогот. Во тој случај подносителот на предлогот има право на посебна жалба.

По оценка на овој суд стечајниот судија немал услови да го стори тоа, при состојба кога не се исполнети условите да се закаже заедничко собрание на доверители на сите пет стечајни должници според решението на стечајниот совет со кое е отворена стечајна постапка над холдингот заедно со четирите ДООЕЛ-и, основани од холдингот на 9.7.2003 година, согласно со чл.41 став 1 т.3 а в.в со чл.44 став 1 од Законот за стечај, бидејќи над истите се водат посебни стечајни постапки и практично е неможно да се одржи заедничко собрание на доверители на сите пет стечајни должници за кои се водат посебни стечајни постапки. Исто така според чл.41 став1 т.4 од Законот за стечај произлегува дека за свикување собрание на доверители предлог можат да поднесат еден или повеќе различни доверители или стечајни доверители кои не спаѓаат во пониските исплатни редови, под услов збирот на нивните различни права и побарувања по процена на стечајниот судија да надминува две петини од износот назначен во т.3 на овој став, меѓутоа од ваквата законска одредба произлегува дека е потребно да се исполни условот за утврдување на побарувања на доверителите и тоа збирот на нивните различни права и побарувања да надминува $\frac{2}{5}$ од износот означен во т.3(најмалку 5 различни или стечајни доверители кои не се од понизок исплатен ред, под услов збирот на различните права на различните доверители и побарувањата на стечајните доверители по процена на стечајниот судија да надминува $\frac{1}{5}$ од износот на сите различни права и од износот на побарувањата на стечајни доверители кои не спаѓаат во пониските исплатни редови), а во случајот предлагачите со ништо не докажале дека го исполнуваат овој услов.

Како во меѓувреме е закажано собрание на доверители за 28.2.2012 година со предложен дневен ред, следуваше овој суд согласно со член 370 т.2 од ЗПП, а в.в со чл. 41 ст.1 т.3 и 4 од Законот за стечај да ја одбие жалбата на доверителите Ј. Ј., Ј. Т. и Ј. Р. сите од К. како неоснована.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.-153/13 од 31.1.2013 година.)

Правилно е применето материјалното право од член 112 од Законот за сопственост и други стварни права како и член 145 од истиот закон, кој предвидува дека правото на сопственост на подвижна ствар преоѓа на стекнувачот со предавање на стварта во негово владение, па со примена на овие членови како и член 147 правилно првостепениот суд го усвоил тужбеното барање и утврдил сопственост на подвижен имот.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

При донесување на одлуката, првостепениот суд ја имал во вид и околноста дека целта на продажбата спроведена од УПП била присилно да се наплати даночниот долг на тужениот во износ од 14.173.155,00 денари, па оттука кога ќе се земе предвид и вредноста на постигнатата цена од продажбата на базата Бабуна, која тужителот ја постигнал и уплатил, а тоа од 3.240.000,00 денари, со вредноста на линијата за сепарација на песок 392.000,00 денари и вредноста на линијата за производство на бетон 962.460,00 денари, произлегува дека врз основа на допуштено правно дело тужителот се стекнал со правото на сопственост на подвижните предмети помеѓу кои и на линијата за сепарација на песок со сите нејзини основни и придружни елементи-делови. Тоа во исто време значи дека фактички предмет на продажбата број 4 силоси за цемент и 3 силоси за претоварање, била и линијата за сепарација кои биле во функција и употреба со сите нивни придружни елементи на базата. Дека тоа било така произлегува и од мислењето на вештото лице С.Г. во неговиот исказ на записник од 24.10.2007 година, како и од исказот на сведокот К.С. даночен извршител во УПП-РД П., кој ја спроведува постапката за присилна наплата и особено од

известувањето доставено од раководителот на УЈП-РД П. бр.21-1014/1 од 2.10.2006 година.

По оценка на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека е основано тужбеното барање на тужителот заради фактот што според чл.14 ст.1 од ЗДДСП стварите се прости ако се составени од една иста или различни материи и претставуваат единствена неделива физичка целина. Според ст.2 од истиот член и закон, стварите се сложени кога се составени од различни физички делови соединети во една физичка целина, како и од повеќе самостојни ствари кои ја сочинуваат таа целина (збирна ствар). Стварите се сложени и кога се составени од повеќе ствари кои самостојно претставуваат објект на правото на сопственост, а кои заедно можат да претставуваат и посебен објект на правото на сопственост (збир од ствари). Со ст.3 ако одделни делови на стварта можат да бидат одвоени едни од други, односно од целината на стварта, без притоа да се промени нејзината суштина, односно таа да не се уништи или оштети, тоа се суштествени делови од стварта и тие не можат да бидат предмет на одделни права, ако со закон или правно дело поинаку не е определено. Со ст.4 на деловите од стварта што не се суштествени, а можат да се одвојат од неа без штета за целата ствар, може да постојат посебни права во корист на друго лице. Во конкретниов случај и по оценка на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека во оваа правна работа се работи за стекнување право на сопственост на сложена ствар на која при продажбата од страна на УЈП можело да се изврши одвојување на делови од линијата за сепарација, но во таков случај се поставува прашањето за вредноста на предметите за продажба со постигнатата цена и вредноста на деловите од линијата со вредноста на линијата за сепарација како целина. Анализирајќи ги овие вредности произлегува заклучокот и на овој суд дека тужителот по основ на допуштено правно дело, но и по основ на закон, се стекнал со правото на сопственост на линијата за сепарација на песок од базата Бабуна-В., поранешна сопственост на тужениот. Овде е потребно да се изнесе и тоа дека стекнувањето на правото на сопственикот преку принудна

продажба како во случајов се остварува со чинот на одземање на стварта од поранешниот сопственик-тужениот и предавање на истата ствар на стекнувачот. Овие подвижни предмети, составен дел на линијата за сепарација односно базата Бабуна, биле одземени со пленидбен записник од тужениот и по продажбата предадени на тужителот.

Во текот на постапката судот правилно одлучил кога не го прифатил предлогот на тужениот за одредување на дополнително вештачење или ново вештачење од причина што од изведените докази може со сигурност да се утврди фактичката состојба. Од истите причини судот исто така правилно одлучил кога не извел докази со распит на овластеното лице на тужениот и донесеното решение го отповикал.

Неоснован е жалбениот навод на тужениот кој се однесува на одлуката за парнични трошоци, а ова од причина што и по оценка на овој суд правилно постапил првостепениот суд кога го задолжил тужениот на тужителот да му плати на име трошоци во постапката износ од 147.353,00 денари, имајќи го предвид успехот на тужителот во спорот, а со тоа правилно ја применил одредбата од чл.148 од ЗПП, како и одредбите од АТ и Законот за судски такси.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи на тужениот но за истите наоѓа дека се ирелевантни и без влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај и истите не влијаат и не можат да влијаат на законитоста на обжалената пресуда од аспект на правилна примена на материјалното право.

Со оглед на тоа дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите од парничната постапка од чл.343 ст.2 од ЗПП на кои овој суд внимава по службена должност, а материјалното право е правилно применето, следуваеше овој суд да одлучи како во изреката, согласно со чл.357 од ЗПП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје, ТСЖ.бр.274/12 од 7.6.2012 година.)

Според член 993 став 1 од ЗОО, во случај на отуѓувањед на осигурен предмет како и на предмет во врска со чија употреба е случено осигурувањето од одговорност, правата и обврските на договорувачот на осигурувањето преминуваат според самиот закон врз прибавувачот, освен ако не е договорено поинаку кој услов не е исполнет во конкретниот случај.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Овој суд стои на становиште дека постои контрадикторност помеѓу одредбите од Законот за осигурување и Општите услови за осигурување, а дека во случајот појака правна сила и примена имаат одредбите од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и одредбите од ЗОО.

Точно е дека во чл.2 т.1 од Условите за каско осигурување на моторни и шински возила, на кои се повикал првостепениот суд, децидно е наведено дека со промена на сопственоста на осигуреното возило, договорот за осигурување престанува во 24 часот од денот кога новиот сопственик го презел возилото и дека согласно со одредбите од чл.3 т.1 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, сопствениците на превозните средства пред да ги пуштат превозните средства во сообраќај треба да склучат договор за задолжително осигурување со друштвото за осигурување, меѓутоа во случајот децидна примена има чл.18 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, каде е предвидено дека ако во текот на траењето на осигурувањето се промени сопственикот на моторното возило, правата и обврските од

договорот за осигурување преминуваат врз новиот сопственик до истекот на тековниот период на осигурување.

По мислење на овој суд, погрешен е ставот на првостепениот суд дека треба да се примени чл.2 ст.1 од Условите за каско осигурување, бидејќи со промената на сопственоста правата и обврските од договорот за осигурување преминуваат врз новиот сопственик, како што е предвидено во чл.18 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, до истекот на тековниот период на осигурување.

Од друга страна во конкретниот случај критичниот ден кога се случил настанот на 15.12.2007 година важела полисата за каско осигурување, па немало потреба новиот сопственик да склучува нова полиса.

Според чл. 993 ст.1 од ЗОО, во случај на отуѓување на осигуран предмет како и на предмет во врска со чија употреба е склучено осигурувањето од одговорност, правата и обврските на договаработ на осигурувањето преминуваат според самиот закон врз прибавувачот, освен ако не е договорено поинаку, кој услов не е исполнет во конкретниот случај.

Според мислење на овој суд точно е дека со промена на сопственоста на осигуреното возило договорот за осигурување престанува, меѓутоа престанокот се однесува само спрема претходниот сопственик што го склучил договорот, а не и спрема новиот сопственик, а посебно при услови кога не е спорно дека договорите за осигурување биле сè уште на сила и не истекнало времето на осигурување за кое биле склучени договорите.

Првостепениот суд спротивно на укажувањата на овој суд во одлуката ТСЖ бр.709/10, донесувајќи ја сега обжалената пресуда во примената на материјалното право повторно дал приоритет на одредбите од Општите услови за осигурување, занемарувајќи ги одредбите од ЗОО и Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, при што донел неправилна и

незаконита одлука, како што основано се укажува и во жалбата на тужителот.

Овој суд цени за потребно да констатира дека осигурувањето, во конкретниот случај каско, се врзува за конкретните моторни возила, а не се врзува за сопственикот на возилото, па дека промената на сопственикот на истите не влијае во важењето на полистите и склучените договори за каско осигурување, а посебно бидејќи оштетувањата на возилата се случиле во временскиот период кога важеле склучените договори за осигурување.

Првостепениот суд повикувајќи се на одредбите од Условите за каско осигурување на моторни возила, ги потценил одредбите од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, па овој суд одлучувајќи мериторно по конкретното тужбено барање, исклучиво се водеше од одредбите од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и го имаше предвид фактот дека условите за каско осигурување на моторни возила не можат да бидат над законот, или да се косат со одредбите од законот.

Од погореизнесените причини Апелациониот суд Скопје согласно со чл.361 ст.1 т.4 ја усвои жалбата на тужителот и ја преиначи првостепената пресуда, на начин што го усвои тужбеното барање на тужителот.

Согласно со чл.160 став 2 од ЗПП, овој суд ја преиначи и одлуката за трошоци во однос на тужениот. Бидејќи тужителот успеал во спорот со жалбата, овој суд согласно со чл.148 став 1 од ЗПП на тужителот му досуди парнични трошоци за првостепената постапка според приложениот трошковник од 03.10 2011 година во вкупен износ од 153.200,00 денари, и тоа за состав на тужба 3.000,00 денари, за состав на полномошно 1.000,00 денари, за 7 застапувања на рочишта по 3.000,00 денари или вкупно 21.000,00 денари, за затворена канцеларија за наведените застапувања 4.200,00 денари, патни трошоци во износ

од 12.000,00 денари, такса за тужба 20.000,00 денари, такса за одлука 20.000,00 денари, такса за 1-ва жалба 40.000,00 денари, состав на 1-ва жалба 20.000,00 денари, денгуби и манипулативни трошоци 12.000,00 денари или вкупно 153.200,00 денари. како и за состав на 2-ра жалба 20.000,00 денари и такса за одговор на жалба во износ од 20.160,00 денари според приложен доказ за уплата, според предјавен трошковник со 2-ра жалба од 24.11.2011 година или вкупно 193.200,00 денари, кои тужениот е должен да му ги плати на тужителот во рок од 8 дена по приемот на оваа одлука.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.-285/12 од 20.6.2012 година.)

Правилно постапил првостепениот суд кога го отфрлил како недозволен предлогот за повторување на постапката пред Апелациониот суд Скопје кога го применил член 396 став 1 в.в. член 392 став 1 од ЗПП, и предлогот го отфрлил како недозволен, бидејќи е поднесен за повторување на постапка која не е правосилно завршена.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Имено, првостепениот суд со обжаленото решение констатирал дека поднесениот предлогот на замешувачот за повторување на постапката пред Апелациониот суд Скопје ТСЖ бр.403/10 е недозволен од причини што постапката пред Апелациониот суд за која замешувачот бара да се повтори не е завршена правосилно согласно со чл 392 ст.1 од ЗПП, односно по жалбата изјавена од тужителот против делумната пресуда на Основен суд Скопје II Скопје ПС бр.794/07 од 14.4.2009 година, на 19.10.2011 година, донесено е решение со кое жалбата е уважена, а цитираната делумна пресуда укината и предметот е вратен на првостепениот суд на повторно судење.

Овој суд смета дека правилно постапил првостепениот суд кога го донел обжаленото решение. Во оваа насока правилно го применил чл.396 ст.1 в.в чл.392 ст.1 од ЗПП и предлогот го отфрлил како недозволен, бидејќи предлогот е поднесен за повторување на постапка која не е правосилно завршена.

Во жалбата замешувачот наведува дека првостепениот суд сторил суштествена повреда на постапката од чл.343 ст.1 вв со чл.399 ст.1 од ЗПП кога сам одлучувал по предлогот за повторување на постапката, односно кога истиот го отфрлил како недозволен. Понатаму во жалбата се наведува дека се сторени суштествени повреди на одредбите од ЗПП од член 343 ст.1 вв чл.396 ст.1 и чл.393 ст.1 и ст.2 од ЗПП.

Ценејќи ги ваквите жалбени наводи овој суд наоѓа дека се неосновани. Ова од причина што судијата поединец, односно претседателот на советот на првостепениот суд може претходно ваквиот предлог да го отфрли согласно со чл.396 ст.1 како ненавремен, нецелосен или недозволен, но не може да одлучува за основаноста, односно неоснованоста на тој предлог. Оттука при недозволеност на предлогот за повторување на постапката за кој одлучил првостепениот суд, не може да стане збор за примена на одредбата од чл.393 ст.1 и ст.2 од ЗПП.

Поради сето гореизложено следуваше жалбата да се одбие како неоснована, а првостепеното решение да се потврди врз основана чл.370 ст.1 т.2 од ЗПП.

Согласно со член 160 став 1 в.в со член 158 став 1 од ЗПП, овој суд го одби барањето на тужителот за трошоци по повод поднесниот одговор на жалба, бидејќи немал законска обврска да понесе одговор на жалба согласно со чл. 371 од ЗПП, според која одредба во постапка по жалба против решение не се применуваат одредбите за одговор на жалба.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.-622/12 од 31.5.2012 година.)

Правилно првостепениот суд се повикал на одредбата од член 20 и член 72 од Законот за авторски и други сродни права, делумно уважувајќи го тужбеното барање на тужителот, а притоа се повикал и ги применил член 175, 186 и чл.181 став 1 од Законот за индустриска сопственост како *lex specijalis* и дека правата од наведените законски одредби, тужителот ги стекнал со денот на признавањето на правото на регистрација на трговска марка, а со тоа и со право да бара заштита согласно со одредбите од член 291 од истиот закон преку поднесување на тужба.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Врз основа на вака утврденото во фактичката состојба, првостепениот суд се повикал на одредби од чл.20 и 72 од Законот за авторски и други сродни права, делумно уважувајќи го тужбеното барање на тужителот. Потоа судот се повикал на примена на чл.175, 186 и 181 ст.1 од Законот за индустриска сопственост како *lex specijalis* и дал образложение дека правата од наведените законски одредби тужителот ги стекнал со денот на призавањето на правото за регистрација на трговската марка, која се состои од слоганот „природно си е природно“, па и дека се стекнал со право да бара заштита согласно со одредбите од чл.291 од истиот закон преку поднесување на тужба.

По оценка на овој суд, а како што основано се укажува во жалбата на тужениот, судот не ги извел сите докази приложени во списите на предметот, а посебно поднесоците на тужителот и тужениот за прекин на емитување на конкретниот спот, а во оваа насока не успеал да ги утврди и сите релевантни факти битни за правилно одлучување по поставеното тужбено барање. Во правното образложение на првостепената пресуда првостепениот суд претежно се задржува на објаснување на правниот поим и категорија заштита на трговската марка „природно си е

природно“ и во таа насока ја објаснува основаноста на тужбеното барање.

По наоѓање на овој суд не е јасно и од каде е утврдена висината од 1.230.000,00 денари како задолжение спрема тужениот при услови кога во текот на постапката со писмените поднесоци тужениот ја спорел висината на долгот. Првостепениот суд прифатил дека тоа е износот од 20.000 евра во денарска противвредност предвиден како надомест за едногодишно емитување односно рекламирање, но не утврдил дали се работи за едногодишно емитување или за емитување после рокот предвиден со договорот. При услови кога тужителот упатил три писмени поднесоци за тужениот за прекин на емитување на слоганот односно рекламниот спот и тоа од 3.11, 15.11.2006 година и 27.6.2007 година, а имајќи ги предвид податоците по однос на датумот на склучување на договорот и датумот за негов престанок, произлегува дека рекламирањето на спотот е продолжено и после рокот односно после 19.10.2006 година.

При услови кога тужбата е поднесена во судот на 01.2.2008 година за повреда на авторско право и право од индустриска сопственост, а се бара износ од 20.000 евра во денарска противвредност како и износ поставен за надомест за изработка на ТВ рекламен спот според однапред одобрено сценарио и тужбата се заснова на склучениот договор со тужениот од 19.10.2005 година, според кој странките ги регулирале нивните меѓусебни деловни и договорни односи, по наоѓање на овој суд останува нејасно за што конкретно се однесува досудениот износ во насока дали се работи за долг од облигационен однос помеѓу двете странки во постапката, или за заштита на одредено право според одредбите од Законот за индустриска сопственост. Доколку се работи за заштита на право од Законот за индустриска сопственост за овој суд не е јасно по кој основ е досудено тужбеното барање, а посебно што во периодот кога е заснован деловниот однос не постоела заштита

на слоганот „природно си е природно“ ниту пак на слоганот „ВИВА природно си е природно“.

Во смисла на одредбите од Законот за индустриска сопственост, по наоѓање на овој суд судска заштита се дава и во смисла на одредбите од чл.4,чл.20,чл.21 и други од Правилникот за трговска марка со која се штити трговски знак според чл.2 од Законот за индустриска сопственост, само доколку трговската марка е заштитена односно регистрирана во Државниот завод за индустриска сопственост.

При вакви услови кога барањето за признавањето на трговската марка тужителот ја поднел на 17.5.2007 година, а решението е донесено на 7.12.2008 година, за овој суд останува нејасно дали може да се применуваат одредбите од Законот за индустриска сопственост или во случајов се работи за договорни односи по договор за дело и се применуваат одредбите од Законот за облигациони односи.

Во оваа насока за овој суд останува нејасно по кој законски пропис се раководел судот, односно по наоѓање на овој суд погрешно е применето материјалното право, при услови кога не се расчистени фактите дали во случајов станува збор за повреда на одредбите на Законот за индустриска сопственост или непочитување на договорните односи според Законот за облигационите односи.

За овој суд останува и нејасно кој ја имал обврската да изврши известување до сите радиостаници да се престане со емитување на рекламниот ТВ спот, дали за тоа бил задолжен тужениот или пак тужителот и по чија вина спотот продолжил да се емитува, односно кој го прифатил ризикот за настанување на евентуална штета, односно да мора да биде изложен на трошоци поради одредено емитување на рекламниот спот за период после истекување на договорот, односно до периодот на регистрација на трговската марка, па во оваа насока првостепениот суд не утврдил, односно не расчистил какви обврски имал тужителот, а какви тужениот, а со тоа дали тужителот основано го побарува

утужениот износ и ако истиот е основан колку истиот треба да изнесува.

Поради наведеното овој суд ја укина првостепената пресуда и предметот го врати пред првостепениот суд на повторно одлучување, согласно со чл.358 и чл.359 од ЗПП.

При повторното постапување, првостепениот суд ќе треба да ги отстрани сторените суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, на начин што ќе донесе јасна и разбирлива одлука согласно со одредбите од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, а потоа со преоценка на доказите на кои се укажува од страна на овој суд согласно со чл.243 од ЗПП да утврди правилна и целосна фактичката состојба на начин што ќе даде доволно јасни и образложени причини за фактите од кои се раководел при одлучувањето во насока дали тужителот основано го побарува утужениот износ и ако истиот е основан колку истиот треба да изнесува, а воедно и да даде образложение од каде е утврдена висината на долгот од 1.230.000,00 денари и од кои докази. Потоа при услови кога во текот на постапката било утврдено дека тужениот продолжил со емитување на рекламниот ТВ спот, а тужителот со писмени поднесоци барал тужениот да престане со негово емитување, првостепениот суд да даде образложени причини дали се работи за едногодишно рекламирање на спотот или за рекламирање и по истекот на предвидениот рок, дали се работи за наплата на обичен долг по основ на договор или за надомест на штета поради продолжено емитување, а воедно и дали тужителот можел да бара судска заштита по Законот за индустриска сопственост, за заштита на трговска марка, а во врска со одредбите од чл.4, чл.20,чл.21 и други од Правилникот за трговска марка, на што претендира тужителот. Со оглед на изнесеното откако ќе постапи по укажувањата на овој суд, првостепениот суд имајќи го предвид фактот дека барањето за признавање на трговска марка од тужителот е поднесена на 17.5.2007 година, а решението е донесено на 7.11.2008 година, да утврди и расчисти дали во случајот можат да се применат одредби од ЗИС, или пак, во случајот се работи за договорни

односи по договор за дело и примена на одредбите од ЗОО, односно дали во случајот се работи за повреда на одредбите од ЗИС или непочитување на договорни односи според ЗОО. Потоа судот ќе биде во можност да донесе правилна и законита одлука по однос на главното тужбено барање, а воедно ќе биде во можност да донесе правилна и законита одлука по однос на трошоците.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.-631/12 од 20.9.2012 година.)

Согласно член 44 став 1 од Законот за трговските друштва, фирмата на трговското друштво е името под кое друштвото работи и под кое учествува во правниот промет. Согласно со член 47 став 3 од истиот закон, фирмата не може да содржи зборови кои создаваат привид и мешање со фирма на друго друштво, име, односно назив на установа или друг субјект. Согласно со член 52 од истиот закон, трговското друштво, во своето работење, мора да ја употребува фирмата онака како што е запишана во трговскиот регистар, а согласно чл.56 став 1 од истиот закон, новите фирми на трговските друштва мора јасно да се разликуваат од сите фирми на друштвата запишани во трговскиот регистар.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Согласно со чл.44 ст.1 од Законот за трговските друштва фирмата на трговското друштво е името под коешто друштвото работи и под коешто учествува во правниот промет. Согласно со чл.47 ст.3 од истиот закон фирмата не може да содржи зборови кои создаваат привид и мешање со фирма на друго друштво, име односно назив на установа или друг субјект. Согласно со чл.52 од истиот закон трговското друштво во своето работење мора да ја употребува фирмата онака како што е запишана во трговскиот регистар. Согласно со чл.56 ст.1 од истиот закон новите фирми на

трговските друшва мора јасно да се разликуваат од сите фирми на друштвата запишани во трговскиот регистар.

Согласно со чл.58 од истиот закон, трговец кој со употреба на слична содржина на фирма запишана во трговскиот регистар, ги повредува правата на друг трговец или ја загрозува неговата положба во пазарното натпреварување, или постои опасност неговите права и положба во пазарниот натпревар да бидат повредени или загрозени, или ако другиот трговец со употреба на фирмата неовластено го користи неговиот деловен углед или го присвојува него, може да поднесе тужба и да бара да му се забрани на другиот трговец да ја употребува фирмата како и да ја надомести штетата предизвикана со употреба на фирмата. Ако во рок од 8 дена од денот на правосилноста на одлуката за забранта не се поднесе пријава за промена на фирмата, судот назначува ликвидатор кој спроведува ликвидација на трговското друштво. Тужбата може да се поднесе во рок од 3 години од денот на објавувањето на уписот на фирмата. Правосилната одлука на судот со којашто е уважено тужбеното барање, судот ја објавува на трошок на тужениот во весник којшто ќе го определи тужителот.

Во конкретниот случај, по мислење на овој суд, тужителот согласно со цитираните законски одредби има право да бара тужениот да ја измени својата фирма на начин што ќе се разликува од фирмата на тужителот без употреба на зборот Репаблик.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на тужениот дека во конкретниот случај во фирмата на тужениот не е наведен зборот Република во неговото генерично значење, туку зборот Репаблик со префикс Продакшан со што значително се разликува од фирмата на тужениот, како и дека нема никаков доказ за евентуална повреда на правото на тужителот со користење на фирмата на тужениот, а најмногу поради тоа што се води постапка по тужба на тужителот по основ повреда на право на индустриска сопственост која постапка е прекината со решение

ТС.бр.611/09 од 30.6.2010 година на Основниот суд Скопје 2 Скопје, но истите ги одби како неосновани.

Ова од причина што во конкретниот случај правилно утврдил првостепениот суд кога нашол дека постои голема сличност помеѓу називите на двете фирми, како и околноста што фирмата на тужениот претставува превод на називот на тужителот кој слично се чита, што значи дека станува збор за фирма на тужениот која јасно не се разликува од веќе запишаната фирма на тужителот, а како резултат на тоа настанува очигледна забуна во прометот, што во крајна линија значи дека на просечниот потрошувач му асоцира дека станува збор за исти фирми. Ова дотолку повеќе што од доказите приложени кон списите на предметот се гледа дека и во многубројните пишани и други медиуми тужениот го именуваат како тужителот, поради што постои опасност правата и положбата на тужителот во пазарниот натпревар да бидат повредени и загрозени преку истанување на зборот Република и неговото промовирање. Оттука правилно утврдил првостепениот суд дека тужениот го присвојува деловниот углед на тужителот и дека истиот со употреба на фирмата на тужителот ја загрозува положбата на тужителот во натпреварувањето на пазарот. Имено, правилно утврдил првостепениот суд дека фирмата на тужителот е препознатлива фирма на пазарот во Република Македонија чија дејност е маркетинг продукција, изработка на рекламни спотови и промотивни материјали, а истата е порано регистриран субјект, што, впрочем, е еден од услвите кои го побарува Законот за трговските друштва во ситуација кога има тужба за заштита на фирмата.

Апелациониот суд Скопје најде дека во конкретниот случај неосновани се наводите на тужениот дека судот не прави разлика помеѓу поимот фирма и поимот трговска марка, од причини што во образложението на првостепената пресуда судот конкретно утврдувал под која фирма се претставува тужениот и како самиот тужен и неговите основачи ја преставуваат својата фирма во деловниот промет. Воедно, судот правилно постапил

кога утврдил дека тужениот во деловниот промет не настапувал под фирмата како што е запишан во Централниот регистар што, впрочем, е и обврска согласно со чл.52 од Законот за трговските друшва, туку во деловниот промет се претставува под името Република што пак е трговско име - фирма на тужителот. Впрочем, при уписот на фирмата во Централниот регистар, Централниот регистар нема сознанија како и под кое име оној кој ја запишува фирма ќе настапува во прометот и дали истата ќе биде злоупотребена.

Од тука, неосновани се и жалбените наводи дека судот погрешно го применил материјалното право. Согласно со горе-изложеното овој суд најде дека правилно одлучил првостепениот суд кога тужбеното барање на тужителот делумно го усвоил и го задолжил тужениот да ја измени својата фирма на начин што ќе се разликува од фирмата на тужителот без употреба на зборот Република, и тоа во рок од 8 дена по правосилноста на оваа пресуда, а доколку тоа не го стори во определениот рок судот ќе назначи ликвидатор кој ќе спроведе ликвидација на тужениот, а по правосилноста на пресудата, да се објави во дневниот весник „Вест“ на трошок на тужениот. Притоа, правилно го одбил тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот да ја објави пресудата во дневниот весник „Вест“ во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, од причини што согласно со чл.58 ст.4 од Законот за трговските друштва правосилната одлука на судот со којашто е уважено тужбеното барање ја објавува судот на трошок на тужениот во весник којшто ќе го определи тужителот.

Со оглед дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 од ЗПП на кои овој суд внимава по службена должност, а при услови кога и материјалното право е правило применето, следуваеше овој суд да одлучи како во изреката на оваа одлука, согласно со чл.357 од ЗПП.

Овој суд во смисла на одредбата од чл.160 ст.1 од ЗПП го усвои барањето на тужителот за досудување трошоци сторени во жалбена постапка, а по повод поднесениот одговор на жалба, како основано, па го задолжи тужениот да му ги надомести на тужителот парничните трошоци и тоа за состав на одговор на жалба износ од 7.800,00 денари и за судска такса за одговор на жалба во износ од 600,00 денари што вкупно изнесува 8.400,00 денари кои треба да ги плати во рок од 8 дена по приемот на оваа пресуда, а под страв на присилно извршување.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.-660/11 од 1.9.2011 година.)

Правилно постапил првостепениот суд кога го одбил предлогот за повторување на правосилно завршената постапка и не го прифатил предложениот наод и мислење од страна на тужениот како нов доказ, со оглед на тоа што утврдил дека не се однесува на утужениот период, а исто така дека во смисла на одредбата од член 392 став 1 точка 9 од ЗПП, не претставува доказ чие изведување во поранешната постапка не можело да се предложи односно не претставува нов доказ.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

По оцена и на овој суд, правилно постапил првостепениот суд кога не го прифатил предложениот вешт наод и мислење од страна на тужениот како нов доказ, со оглед на тоа што утврдил дека не се однесува на утужениот период, а исто така дека во смисла на одредбата од чл.392 ст.1 т.9 од ЗПП не претставува доказ чие изведување во поранешната постапка не можело да се предложи, или од којшто произлегуваат факти кои тужениот не можел да ги истакне во поранешната постапка, дотолку повеќе што во првостепената постапка тужениот приговорил само на пасивната легитимација и неисполнувањето на обврската од

страна на тужителот за собирање на сметот. Во жалбената постапка тужениот иако приговорил дека не поседува, ниту користи квадратура како што наведува тужителот, како основа за пресметување на висината на месечната комунална такса за смет, истиот не предложил изведување на конкретен доказ во врска со таа околност. По оценка и на овој суд, првостепениот суд правилно прифатил дека тужениот иако имал можност во текот на првостепената постапка да ги докажува околностите наведени со предлогот за повторување на постапката и во таа смисла да предлага докази до нејзино правосилно завршување, тој тоа не го сторил.

По оценка и на овој суд, првостепениот суд правилно постапил кога не ги прифатил околностите и предложените докази од страна на тужениот дека постоеле и други фирми на адреса на која се наоѓа седиштето на тужениот, бидејќи нашол дека истите не се нови околности за кои судот не знаел при донесувањето на одлуката, кои околности како и приговорот на тужениот за недостиг на пасивна легитимација биле ценети во првостепената постапка, а исто така и во жалбената постапка, како и во постапката по поднесената ревизија.

Со оглед на претходно наведеното, следуваше овој суд жалбата да ја одбие како неоснована, а првостепеното решение да го потврди, согласно со чл.370 т.2 од ЗПП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.660/12 од 22.5.2012 година.)

Правилно првостепениот суд го применил материјалното право кога го одбил како неосновано тужбеното барање, бидејќи утврдил дека не се исполнети условите од член 112 од Законот за сопственост и други стварни права („Сл.весник на РМ“ бр.18/01) и чл.20 од

Законот за основните сопственоправни односи („Сл.лист на СФРЈ“ бр.6/80 и 36/90) односно тужителот не докажал дека е сопственик на недвижниот имот, предмет на тужбеното барање.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Апелациониот суд при одлучувањето ги имаше предвид истакнатите жалбени наводи на тужителот, по однос на тоа дека спорниот имот бил предмет на трансформација и е трансформиран по одредбите на ЗТПОК, но за истите наоѓа дека се неосновани, од причини што на денот кога тужителот бил запишан во судскиот регистар во 1997 година, го немал спорниот имот, бидејќи тој не бил предмет на трансформацијата и тужителот не доставил ниту еден доказ дека станал сопственик на спорниот недвижен имот кој го бара, по ниту еден од основите наведени во Законот за сопственост и други стварни права, затоа што одлука за сопственост на реалните делови и сопственост на идеални делови никогаш не е донесена и таква не постои, ниту пак, тужителот со тужбата и во текот на постапката не доставил доказ за стекнување на правото на сопственост. Одлуката на Агенцијата на РМ бр.02-2437 од 18. 6.1997 година како основ за трансформација и организирање на РЖ Услуги како Акционерско друштво, се однесува на организирање на тужителот како друштво со целосна одговорност (ц.о), па истата не била, ниту може да биде, основ за запишување на тужителот како акционерско друштво затоа што за тоа нема основ во одлуката, ниту пак наведената одлука може да биде основ за стекнување на сопственост на спорниот имот. Во оваа одлука е наведено дека основната главнина на тужителот се состои од трајни влогови во износ од 2.197.709 ДЕМ и акционерски капитал во износ од 13.518.965 ДЕМ. Во оваа одлука нема ниту директна, ниту индиректна врска на тужениот со организирањето на тужителот, ниту пак тужениот врз основа на оваа одлука има траен влог или акции во капиталот на тужителот. Основ за стекнување на сопственост не е ниту одлуката на Агенцијата бр.02-2438 од 18.6.1997 година, како одлука за трансформација на ПОС РЖ

СКОПЈЕ-С., а спогодбата од 28.5.1999 година се однесува на користење на паркинг и пристапни патишта кон објектот Капитална, па тужителот неосновано тврди дека со оваа спогодба странките спогодбено ги уредиле односите за користење на земјиштето под зграда. Тужителот се повикал и на преглед на недвижен имот предмет на трансформација од 15.3.1997 година, но Агенцијата имала изготвено повеќе вакви или слични прегледи кои се со различна содржина по однос на вредноста и на површината, но битно е тужителот да го поврзе овој преглед со соодветна одлука од Агенцијата од која ќе се утврди на кој начин планирала Агенцијата да ја заврши трансформацијата на тужителот. Овој преглед не може да се однесува на одлуките бр.0-2437 и бр.02-2438 двете од 18.6.1997 година, кои се однесуваат на правните следбеници на ПОС РЖ СКОПЈЕ-С., затоа што тужениот не е правен следбеник, во одлуките нема повикување на прегледи на имот, а тужениот не е вклучен во акционерскиот капитал или трајните влогови во капиталот на тужителот. Тужениот е запишан во судскиот регистар врз основа на одлуката бр.01-03 од 26.11.1992 година, а сега спорниот имот со овој упис е запишан како сопственост на тужениот. Со решение Трег.бр.1621/98 од 19.4.1998 година запишана е трансформацијата со организирање на ДОО Инжињеринг. Агенцијата на РМ за привитизација имала повеќе различни пристапи кон организирањето на тужителот и неговото запишување во судскиот регистар, но тужителот не е основан од тужениот или од правните следбеници. Имајќи предвид дека тужениот при основањето како ДОО е запишан како сопственик на спорниот имот, а тужителот не достави релевантен доказ за стекнување на сопственост на спорниот имот, а ниту во две предходно водени постапки П.бр.95/99 и Трег.бр.1621/08 не успеал да го оспори правото на сопственост на спорниот имот, а особено ако се има предвид дека постојат различни прегледи со различна површина, тужбеното барање на тужителот е неосновано.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи на тужителот, но за истите наоѓа дека се ирелевантни и без влијание

за поинакво одлучување во конкретниот случај и истите не влијаат и не можат да влијаат на законитоста на обжалената пресуда од аспект на правилна примена на материјалното право.

Со оглед дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите од парничната постапка од чл.343 ст.2 од ЗПП, на кои овој суд внимава по службена должност, а материјалното право е правилно применето, следуваше овој суд да одлучи како во изреката, согласно со чл.357 од ЗПП.

Со оглед дека жалбата е одбиена како неоснована, а тужениот поднесе одговор на жалба во кој предјави и парнични трошоци за истиот, Апелациониот суд во смисла на чл.160 ст.1 в.в. со чл.158 ст.1 и ст.2 од ЗПП, го задолжи тужителот да му ги надомести на тужениот сторените трошоци во жалбената постапка во вкупен износ од 29.850,00 денари, а кој се однесува за судската такса за одговор на жалба износ од 24.000,00 денари и за состав на одговорот на жалба од полномошникот на тужениот износ од 5.850,00 денари. Овој износ е согласно Законот за судските такси и Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.754/12 од 15.11.2012 година.)

Апелациониот суд Скопје наоѓа дека во ситуација кога со Законот за стечај, како *lex specialis* е предвидено побивање на правно дејство, во конкретниот случај не може да дојде до примена на одредбите од Законот за облигационите односи, односно член 95, 101 и 102 кои се однесуваат на ништовни договори. Ништовноста на еден договор не може да се утврдува во согласност со одредбите на Закон за облигационите односи доколку условите за побивање и

неважност на ваквиот договор се утврдени со друг, посебен закон, во смисла на член 16 од Законот за облигационите односи.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

По оценка на овој суд првостепениот суд одлучувајќи на погоренаведениот начин погрешно го применил материјалното право.

Ова од причина што со Законот за стечај, како посебен закон со кој се утврдува начинот на водење на стечајната постапка, е предвиден институтот побивање на правните дејства на стечајниот должник, кој го санкционира преземањето на правни дејствија пред отворањето на стечајната постапка со кои се нарушува уедначеното намирување на доверителите (оштетување на доверителите), односно со кои одделни доверители се ставаат во поповолна положба. Оттука, правната формулација на овој институт се разликува од ништовноста како институт предвиден со Законот за облигационите односи, кој се однесува на договорите кои не се во согласност со Уставот, законите и добрите обичаи.

Во оваа смисла, Апелациониот суд Скопје наоѓа дека во ситуација кога со Законот за стечај, како *lex specialis*, е предвидено побивањето на правните дејства, во конкретниот случај не може да дојде до примена на одредбите од Законот за облигационите односи кои се однесуваат на ништовни договори. Ништовноста на еден договор не може да се утврдува во согласност со одредбите од Законот за облигационите односи, доколку условите за побивање и неважност на ваквиот договор се утврдени со друг, посебен закон, во смисла на чл.16 од Законот за облигационите односи.

Ова дотолку повеќе што покрај правната формулација на побивањето на правните дејства на стечајниот должник, согласно со Законот за стечај предвидени се и поинакви законски услови

во врска со тоа кој може да поднесе тужба за побивање и рокови за нејзино поднесување во смисла на чл.153 ст.1 и 2 од законот, како и поинакви правни последици од побивањето во однос на оние кои произлегуваат од ништовноста на договорите како правен институт на облигационото право. Имено, со Законот за стечај е предвидено дека ако барањето за побивање на правното дејство се прифати, побиеното правно дејствие е без дејство спрема стечајната маса и спротивната страна е должна да ги врати во стечајната маса сите имотни користи стекнати врз основа на побиеното дејство. Од друга страна, последиците од ништовноста на договорите во смисла на Законот за облигационите односи се враќање на применото врз основа на таквиот договор или давање на соодветен надомест во пари на друга договорна страна.

Тргувајќи од правното правило *lex specialis derogat lex generalis*, произлегува дека тужбеното барање на тужителот за утврдување ништовност на спорните правни акти е неосновано, од причина што истото е уредено со друг закон, во конкретниот случај Законот за стечај, а со оглед на отворената стечајна постапка над тужителот со решение на Основен суд во Гевгелија СТ.бр.40/02 од 10.6.2003 година и поднесената тужба на 8.3.2007 година, односно по истекот на рокот од 2 години во кој согласно со цитираните одредби може да се бара судска заштита.

Од наведените причини следуваше овој суд жалбата да ја уважи, а првостепената пресуда да ја преиначи на начин што го одби како неосновано тужбеното барање на тужителот, како во изреката на оваа пресуда, согласно со чл.361 ст.1 т.4 од ЗПП.

Имајќи предвид дека првостепената пресуда е преиначена, второстепениот суд одлучуваше за трошоците за целата постапка, во смисла на чл.160 ст.2 од ЗПП.

Во трошоци на постапката влегуваат трошоците за состав на одговор на тужба со пресметано зголемување од 18 % на име ДДВ, износ од 4.602,00 денари, за состав на полномошно износ

од 1.300,00 денари, за застапување на расправи со пресметано зголемување од 15% за нареден тужен и од 18 % на име ДДВ, односно за застапување на 13 расправи по 7.493,00 денари или вкупно износ од 97.409,00 денари и за присуство на вештачење износ од 5.382,00 денари или вкупно износ од 108.693,00 денари, кој износ по оценка на овој суд, тужителот ќе биде должен да им го надомести на тужените. Овој суд на тужените не им ги досуди предјавените парнични трошоци за состав на поднесок од 20.11.2008 година, со оглед дека не се работи за нужни трошоци во смисла на чл.149 од ЗПП, а не им ги досуди ниту предјавените патни трошоци, со оглед дека доставените докази се во фотокопија, а не во оригинал, а ниту им досуди трошоци за уште едно полномошно. Поради наведеното следуваше поголемото барање на тужените за надомест на парнични трошоци во постапката и тоа за разликата од досудените во износ од 108.693,00 денари до предјавените во износ од 208.932,00 денари овој суд да го одбие како неосновано. При одлучувањето овој суд се раководеше од одредбите на чл.158 ст.1 и 2 и чл.148 ст.1 од ЗПП, како и одредбите од АТ.

Со оглед дека тужените успеале и во жалбена постапка со поднесената жалба, а во жалбата предјавија и трошоци за состав на жалба и такса за жалба, следуваше Апелациониот суд во смисла на одредбата од чл.160 ст.1 од ЗПП да го задолжи тужителот да им ги надомести на тужените трошоците сторени во жалбена постапка и тоа за состав на одговор на жалба со пресметани зголемувања за нареден тужен и 18 % на име ДДВ износ од 10.769,00 денари и за такса за жалба износ од 36.000,00 денари или вкупно износ од 46.769,00 денари. При одлучувањето овој суд се раководеше од одредбата на чл.158 ст.1 и 2 од ЗПП, како и одредбите од Законот за судски такси и АТ.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.1163/12 од 17.1.2013 година.)

Според Апелациониот суд Скопје не е јасно откако судот прифатил дека предлагачот е овластен подносител и активно легитимиран за поднесување на предлогот за стечај, по кој донел решение за поведување на претходна постапка, наоѓа дека не може да се утврди дали доверителот е активно легитимиран како овластен предлагач за отворање на стечајна постапка кога се исполнети условите предвидени во член 5 од Законот за стечај.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

По наоѓање на овој суд, побиваните решенија се нејасни и спротивни на одредбите од Законот за стечај кој е *lex specialis* по повод предлогот на предлагачот за отворање на стечајна постапка над должникот.

Согласно со член 1 од Законот за стечај, со овој закон, меѓу другото, се уредуваат целите и условите за отворање на стечајна постапка.

Согласно со член 7 од наведениот закон, на стечајната постапка соодветно се применуваат одредбите од Законот за парничната постапка, ако со овој закон поинаку не е определено.

Согласно со член 8 став 2 од Законот за стечај, стечајната постапка е итна.

Согласно со член 51 став 1 и став 2 од истиот закон, стечајната постапка се поведува на предлог на доверителот, должникот или друго лице овластено со закон кога се исполнети условите определени со овој закон. Доверителот е овластен да поднесе предлог за отворање на стечајна постапка ако на судот му поднесе докази дека се исполнети условите утврдени со овој

закон за отворање на стечајна постапка согласно со членот 5 од овој закон.

Согласно со член 54 став 1 и став 2 од истиот закон, врз основа на предлогот за отворање на стечајна постапка, стечајниот судија прво испитува дали истиот е уреден и дали предлагачот ги доставил сите потребни докази за да може да се постапува по него. Ако утврди дека предлогот е нецелосен или не се поднесени сите потребни докази, согласно со овој закон, ќе го врати на предлагачот истиот да го уреди во рок од осум дена. Ако предлагачот во тој рок не го уреди предлогот, стечајниот судија ќе донесе решение со кое ќе го отфрли. Стечајниот судија ќе донесе решение за поведување на претходна постапка, ако предлогот за отворање на стечајна постапка е уреден.

Од содржината на цитираните одредби од законот произлегува што е уредено со овој закон, карактерот на стечајната постапка која е итна, кој е овластен предлагач на стечај и што треба да му поднесе на судот, што испитува судот доколку таков предлог е поднесен, односно од што зависи одлуката на судот по конкретен предлог и во кој случај стечајниот судија ќе донесе решение за поведување на претходна постапка. Тоа значи дека со одредбите на овој закон во целост е уредена постапката и со тоа судот по повод поднесен предлог постапува според одредбите на истиот, а само во исклучителни случаи се применуваат одредбите од ЗПП и тоа во случај кога некои процесни дејствија не се уредени со Законот за стечај. Законот за стечај изречно предвидува дека стечајната постапка е итна и дава кратки рокови за постапување од страна на органите на стечајната постапка заради остварување на ова начело.

Во конкретниот случај, а по повод поднесениот предлог за отворање на стечајна постапка поднесен од предлагачот З.Ј. од К., стечајниот судија донел решение за поведување на претходна постапка за испитување на условите за отворање на стечајна постапка над должникот, што значи дека го ценел предлогот поднесен од предлагачот и оценил дека е уреден, односно дека е

поднесен од овластен предлагач и дека ги поднел сите потребни докази за да може да се постапува по него. Според тоа, не е јасно како судот, откако прифатил дека предлагачот е овластен подносител и активно легитимиран за поднесување на предлогот по кој донел решение за поведување на претходна постапка, наоѓа дека не може да се утврди дали доверителот е активно легитимиран како овластен предлагач за отворање на стечајна постапка во овој случај. Ова особено што, како што се наведува и во побиваните решенија, предлагачот кон предлогот доставил важечки основ за плаќање-правосилна и извршна пресуда и доказ од Централниот регистар на РМ дека должникот е неспособен за плаќање повеќе од 45 дена, што значи доставил докази согласно со член 5 од Законот за стечај.

Исто така, не е јасно, а судот не дава образложение по однос на определените мерки за обезбедување според кои е определена општа забрана за располагање со имотот на должникот, дали истите остануваат додека постапката е прекината или не, особено ако се има предвид дека наведената мерка за обезбедување е најригорозната мерка која значи целосно парализирање на работењето на должникот, а со тоа и можност од настанување на штета за должникот доколку се прекине претходната постапка на неопределено време, што упатува на итно постапување на судот и ја доведува во прашање примената на одредбите од ЗПП за прекин на претходна постапка во постапката за стечај.

Со оглед на вака сторената суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, првостепениот суд не бил во можност правилно да ги примени одредбите од законот, поради што следуваше овој суд, согласно со член 370 став 1 точка 3 од ЗПП во врска со член 7 од Законот за стечај, да одлучи како во изреката на решението.

При повторното постапување, првостепениот суд треба да ја отстрани сторената суштествена повреда на одредбите на постапката на начин што, врз основа на укажувањата на овој суд,

ќе го цени предлогот на должникот за прекин на постапката, па со правилна примена на одредбите од законот да утврди дали во оваа постапка може да се поднесе ваков предлог, особено во фаза на донесено решение за поведување на претходна постапка, по што да донесе правилна и законита одлука.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.-1179/10 од 9.6.2010 година.)

Правилно утврдил првостепениот суд дека тужителот имал основ за исплата на надомест од осигурувањето, независно што не постапил согласно со упатствата и одредбите на член 973 став 1 од ЗОО и во определениот рок од 3 дена не го пријавил осигурениот случај кај осигурувачот, бидејќи согласно со член 974 од истиот закон неизвршувањето на оваа негова обврска не предвидува губење на правото на надомест.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Врз основа на наведеното, според наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно примил за утврдено дека тужбеното барање на тужителот е основано и во образложението на одлуката дава образложени причини дека согласно со одредбите на Условите за комбинирано осигурување, согласно со чл.5 од истите: кога ќе настане осигурен случај врз основа на кој се бара надомест за осигурување, осигуреникот е должен веднаш, а најдоцна во рок од три дена по дознавањето на штетата, да му пријави на осигурувачот дека на осигуреното возило настанала штета со остварување на нов осигурен случај и колку е можно побргу, а најдоцна во рок од три дена, писмено да ја потврди пријавата. Согласно со ст.3 во сите случаи предвидени со прописите, а особено кога штетата е предизвикана од пожар, експлозија, кражба...пријави на надлежните органи за внатрешни работи и назначи кои предмети се оштетени, односно уништени

или се нестанати при настанувањето на осигурениот случај. Ценејќи ги цитираните одредби, судот правилно оценил дека во истите е предвидена обврска на осигуреникот во случај на кражба да го пријави случајот кај надлежните органи за внатрешни работи, при што не е предвидена никаква посебна процедура на пријавување, па имајќи предвид дека тужителот го пријавил случајот во МВР на 24.3.2008 година како и тоа дека записникот за примање на кривична пријава е заведен кај тужителот под број 22.21-1800 од 28.3.2008 година, а тужителот на 13.5.2008 година побарал да му се издаде потврда за затаено возило, судот правилно оценил дека истиот постапил согласно со процедурата. Во однос на рокот за пријавување на штетата, судот го ценел фактот што возилото согласно со договорот требало да биде вратено кај тужителот најдоцна до 22.3.2008 година-сабота, а пријавувањето во МВР е на 24.3.2008 година-понеделник, додека пријавата кај тужениот како осигурувач е поднесена на 5.8.2008 година. Имајќи предвид дека во случајов тужениот не постапил согласно со упатствата за пријавување на штетата кај осигурувачот во рок од три дена, судот ги ценел одредбите од Законот за облигационите односи, во врска со последиците од непостапувањето на осигуреникот согласно со законските прописи, кои во однос на роковите се идентични со оние содржани во упатствата.

Судот ценејќи ги цитираните законски одредби, правилно утврдил дека тужителот има основ за исплата на надомест од осигурувањето, независно што не постапил согласно со упатствата и одредбите од чл.973 ст.1 од ЗОО и во определениот рок од три дена не го пријавил осигурениот случај кај осигурувачот, бидејќи согласно со чл.974 од истиот закон, неизвршувањето на оваа негова обврска не предизвикува губење на правото на надомест и дека тужениот не докажал дека со задоцнувањето на тужителот претрпел некаква штета, што би можело да има влијание на намалување на износот на надоместокот што треба да му го исплати на тужителот.

Според наоѓање на овој суд првостепениот суд правилно земал за утврдено дека тужениот како осигурувач е должен да му ја исплати на тужителот како осигуреник причинетата штета определена од страна на вештото лице и намалена со 25% франшиза во пресметан износ од 425.200,00 денари со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБРМ, што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за десет процентни поени, сметано од 22.9.2010 година до исплатата.

Апелациониот суд при одлучувањето ги имаше предвид истакнатите жалбени наводи на тужениот, а по однос на активната легитимација на тужителот, бидејќи полисата бр..... за авто каско осигурување е винкулирана во корист на ТТК Банка АД С. и дека тужителот не е активно легитимиран да го побарува износот на име надомест на штета туку е ТТК Банка АД С., но за истите наоѓа дека се неосновани, од причини што од полисата за комбинирано осигурување на моторни возила авто каско бр... од 30.5.2007 година, со почеток на осигурувањето на 30.5.2007 година до 30.5.2008 година, овој суд ја утврди содржината на деловниот однос кој настанал помеѓу странките во врска со штетата по основ на каско осигурување на возило сопственост на тужителот кое било украдено и пријавено во Министерството за внатрешни работи, а тужениот во конкретниот случај не доставил исправи и докази и не постапил согласно со чл.205 ст.1 од ЗПП и истиот не предложил докази со кои ги побива наводите и доказите на противникот, ниту постапил согласно со чл.270 ст.2 од ЗПП, според кој кога тужениот го оспорува тужбеното барање должен е да ги наведе фактите врз кои ги заснова своите наводи и доказите со кои се утврдуваат тие факти, како и да ги приложи и исправите на кои се повикува, посебно имајќи предвид дека станува збор за неспорна деловна соработка помеѓу правни лица, која ниту тужениот како таква не ја оспорува. Имено, согласно со чл.994 од ЗОО по настапувањето на осигурениот случај, заложните права и другите права што постоеле над осигурениот предмет, го имаат за предмет надоместот што се должи, како во случај на осигурување на

сопствен предмет, така и во случај на осигурување на туѓи предмети поради обврската за нивното чување и враќање, па осигурувачот не може да му го исплати надоместокот на осигуреникот без согласност од носителите на тие права. Овие лица можат да бараат непосредно од осигурувачот, во границите на сумата на осигурувањето и според законскиот ред, да им ги исплати нивните побарувања. Меѓутоа, ако во моментот на исплатата осигурувачот не знаел ниту можел да знае за тие права, извршената исплата на надоместокот на осигуреникот останува полноважна. Имајќи ја предвид цитираната одредба, а посебно што третото лице, во случајов ТТК Банка АД С. во чија корист е винкулирана полисата, може да бара непосредно од осигурувачот да им ги исплати нивните побарувања, што не значи дека исклучиво истите можат да го побаруваат надоместот во случај на винкулација, правилно првостепениот суд не го усвоил истакнатиот приговор за немање активна легитимација на страна на тужителот.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи на тужениот но за истите наоѓа дека се ирелевантни и без влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај и истите не влијаат и не можат да влијаат на законитоста на обжалената пресуда од аспект на правилна примена на материјалното право.

Со оглед дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите од парничната постапка од чл.343 ст.2 од ЗПП, на кои овој суд внимава по службена должност, а материјалното право е правилно применето, следуваше овој суд да одлучи како во изреката, согласно со чл.357 од ЗПП.

*(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.1531/12 од
29.11.2012 година.)*

Правилно постапил првостепениот суд кога го одбил тужбеното барање и ги применил одредбите од чл.70 став 1,

член 8 став 1 точка 22, 23 и 24 од Законот за енергетика, затоа што тужителот немал основ за фактурирање на долг спрема тужениот.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Првостепената пресуда содржи доволно образложени причини за решителните факти, со кои причини овој суд во целост се согласува и ги прифаќа. Имено, по оценка на овој суд, правилно прифатил првостепениот суд дека од изведените докази во текот на постапката, а особено од извршеното вештачење по предметот кое по оценка на овој суд е правилно и совесно изготвено и истото е во целост во согласност со правилата на науката и вештината во смисла на одредбата од чл.243 од ЗПП, се утврдува дека тужителот како вршител на дејност пренос на електрична енергија немал право да фактурира спрема тужениот на име пренос на електрична енергија за спорниот временски период, од причина што истиот со тужениот нема никаква допирна точка со преносната мрежа со која управува и стопанисува тужителот. Истиот ниту е производител на електрична енергија, ниту е во каква било врска со интерконектираните преносни системи на соседни држави, со преносната мрежа со која стопанисува тужителот, бидејќи тужениот не е поврзан директно, ниту пак станува збор за субјект кој се занимава со дистрибуција на електрична енергија. Согласно наведеното и по оценка на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека не се исполнети условите од чл.8 ст.1 т.24 од Законот за енергетика во врска со чл.70 од истиот закон, поради што немал основ за фактурирање. Според наодот и мислењето на вештото лице кое е во потполна корелација со известувањето на Регулаторната комисија за енергетика на Р.М од 2.4.2008 година, како стручно надлежно тело кое се занимава со наведената проблематика, судот правилно утврдил дека тужениот не спаѓа по ниту еден критериум во групата на субјекти кои се должни да вршат намирување на долговите спрема тужителот на име пренос на електрична енергија и дека не е исполнет ниту дополнителниот

критериум - квалификуван потрошувач, без оглед на тоа каде истиот е поврзан и на кое напонско ниво, со оглед дека тужениот не остварува годишна потрошувачка на електрична енергија поголема од 20 гигавати. Правилно прифатил првостепениот суд дека во конкретниот случај помеѓу системот со кој управува тужителот и точката на преземање на електрична енергија на тужениот не постои никаква физичка врска, што значи дека тужениот не може да се подведе во групата на директни потрошувачи, дека истиот троши електрична енергија во количина помала од 20 гигават часови годишно, што значи дека истиот не може да се подведе во групата на квалификувани потрошувачи, како и дека точката каде што тужениот ја прима електричната енергија е 6 кВ напонско ниво со кое согласно Законот за енергетика управува ЕВН, без оглед дека не е воспоставена физичка врска МЕПСО-ЕВН-тужен, судот правилно утврдил дека тужителот нема основ да врши фактурирање спрема тужениот по основ пренос на електрична енергија. Притоа судот во целост го имал предвид и фактот дека согласно со наодот и мислењето на вештото лице, а во врска со светските искуства во електроенергетскиот систем, не е неопходно да има директна физичка врска во мрежите помеѓу еден и друг учесник, односно потрошувач. Во услови кога тужениот склучил со ЕВН договор за испорака на електрична енергија во кој надоместок како ставка се инкорпорира и преносот на електрична енергија, и по оценка на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека е неосновано барањето на тужителот за исплата на утужениот износ од 1.098.051,00 денари на име испоставени фактури од тужител спрема тужен по основ надоместок за користење на системот за пренос на електрична енергија.

Воедно, судот правилно одлучил и кога барањето на тужителот за исплата на износ од 27.628,00 денари на име пресметана камата го одбил како неосновано, бидејќи тужителот извршил пресметка на камата во апсолутен износ на обврска која што не е платена. Покрај ова, тужителот и со тужбата и со прецизирањето бара исплата на камата по фактурите и од нивна

валута, што значи дека побарува камата двојно, еднаш пресметувајќи ја истата во апсолутен износ, а по вторпат со поставување на барање од валута до исплата поради што и според наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно одлучил кога и барањето во овој дел во целост го одбил како неосновано, дотолку повеќе што од приложената каматна листа јасно произлегува дека станува збор за сосема истите фактури што се предмет и на тужбеното барање на тужителот.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи на тужителот, но истите ги одби како неосновани. Наведеното од причини што за истите наоѓа дека се ирелевантни и без влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај и истите не можат и не влијаат на законитоста на обжалената одлука, од аспект на правилна примена на материјалното право, а и дотолку повеќе што таквите наводи тужителот веќе ги истакнал и во текот на првостепената постапка, каде биле предмет на оценка и на првостепениот суд, а со причините со кои се раководел првостепениот суд во целост се согласува и овој суд.

Со оглед на тоа дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.1, 2, 3, 5, 10, 11, 13 и 14 од ЗПП, на кои овој суд внимава по службена должност, а материјалното право е правилно применето, следуваше да се одлучи како во изреката на оваа одлука, согласно со чл.357 од ЗПП.

Со оглед дека жалбата е одбиена како неоснована, а тужениот поднесе одговор на жалба во кој предјави и парнични трошоци за истиот, Апелациониот суд во смисла на чл.160 ст.1 в.в. со чл.158 ст.1 и ст.2 од ЗПП, го задолжи тужителот да му ги надомести на тужениот сторените трошоци во жалбената постапка во вкупен износ од 35.044,00 денари, а кој се однесува за состав на одговор на жалба од полномошникот на тужениот износ од 9.360,00 денари зголемен за 18% ДДВ или износ од 11.044,00 денари и судска такса за одговор на жалба износ од

24.000,00 денари. Овој износ е согласно Законот за судските такси и Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.2194/12 од 31.1.2013 година.)

Правилно првостепениот суд го применил материјалното право и го одбил тужбеното барање согласно со член 167 од Законот за сопственост и други ствари права, која одредба предвидува дека владение со определена ствар има секое лице кое непосредно или со посредство на полномошник врши фактичка власт на стварта. Согласно со став 2 од истиот член, владение на ствар има и лице кое фактичката власт на стварта ја врши преку друго лице на кое по основ на плодуюживање врз основа на договор за залог, договор за закуп, договор за послуга или на некое друго правно дело му ја дало стварта во непосредно владение.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Согласно со член 167 од Законот за сопственост и други стварни права владение на определена ствар има секое лице кое непосредно или со посредство на полномошник врши фактичка власт на стварта (непречено владение). Согласно со ст.2 од истиот член владение на ствар има и лицето кое фактичката власт на стварта ја врши преку друго лице на кое по основа на плодуюживање врз основа на договор за залог, договор за закуп, договор за послуга или на некое друго правно дело му ја дало стварта во непосредно владение (посредно владение).

Во конкретниот случај тужителот немал ниту непосредно, ниту посредно владение на деловниот простор.

Видно од записникот Ис.бр.966/00 од 15.12.2005 година, констатирано било дека тужителот е внесен во владение над предметниот деловен простор само правно, а дека фактички ќе се внесе во рок од 8 дена од доставата на заклучокот, меѓутоа од доказите произлегува дека фактичкото владение никогаш не е спроведено. Од исказот на сведокот В. М., присутна во моментот на сочинување на записникот, исто така произлегува дека и бил предаден клуч само од една канцеларија која во тој период била слободна, додека другите простории ги користеле други правни лица. Истата изјавила дека Комерцијална банка - тужителот никогаш не користел простории, ниту во малата, ниту во големата зграда, предмет на спорот, бидејќи немале потреба од такво нешто.

Од исказите на другите сведоци, а посебно од исказот на сведокот Т. Д. вработен кај тужителот, правилно судот утврдил дека тужителот воопшто немал фактичко владение на предметниот деловен простор и покрај тоа што истиот им бил предаден со записник за примопредавање. Истиот јасно и конкретно потенцирал дека ниту малата ниту големата зграда Комерцијална банка не ги користела, бидејќи немала владение врз просториите.

Спротивно на тврдењата во жалбата, во случајот тужителот не само што немал непосредно владение на објектот, туку и не докажал дека имал посредно владение на истиот. Имено, тужителот изјавил дека дел од деловниот простор дал под закуп на Тутунска банка која го користела деловниот простор до 1.2.2009 година, меѓутоа докази-писмен договор за закуп со Тутунска банка до заклучување на расправата не доставил. Напротив првотужениот доставил договор за закуп на дел од деловниот простор со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, склучен на 1.9.2009 година, во кој период сопственик на деловниот простор бил првотужениот. Во договорот било наведено дека закуподавачот-тужениот нема да го воведува во владение закупецот, од причина што истиот веќе ја владеел недвижноста, предмет на овој договор. Околноста дека

Министерството за земјоделство користел дел од деловниот простор во 9-ти месец 2009 година, се потврдува и од фактот што фактурата за септември 2009 година е платена од страна на Министерството како закупец, видно од извод бр.133.

Жалбените наводи на тужителот дека имал владение на деловниот простор со тоа што истиот бил обезбедуван од Друштво за спортски активности и обезбедување ОСА ДООЕЛ С. со кој склучиле договор за дело, се неосновани и без значење за поинакво одлучување. Ова бидејќи во договорот за дело од 19.2.2006 година било наведено дека се уредуваат меѓусебни права, обврски и одговорности во вршење работи на обезбедување на лица и имот на објект сопственост на Комерцијална банка АД С. лоциран на улица..., меѓутоа не е наведено точно за кој деловен простор се работи, во која површина и точно каде се наоѓа, при што не може да се утврди точно кој простор бил обезбедуван.

Согласно со член 184 од ЗОО владетелот на кого неовластено му е смеќавано или одземено владението, овластен е да бара од судот да се утврди чинот на смеќавање или одземање, да се нареди воспоставување на владетелска состојба каква што била во моментот на смеќавањето или одземањето и да се забрани такво или слично смеќавање или одземање за во иднина, а судот ја дава оваа заштита на владението во постапка според последната мирна состојба на владението и настанатото смеќавање или одземање без оглед на законитоста на владение и совесноста на владетелот.

Во конкретниот случај, спротивно на тврдењата во жалбата, тужителот воопшто не докажал дека предметниот деловен простор го имал во непосредно или посредно владение, па неосновано е барањето да се утврди дека тужените го нарушиле и одзеле последното мирно и непречено владение на тужителот врз објектот кога всушност такво и немало.

Согласно пак со член 412 од ЗПП расправањето за тужбата поради смеќавање на посед ќе се ограничи само во претресување и докажување на фактите за последната состојба на владението и за настанатото смеќавање, а исклучено е расправањето за правото на владение за правниот основ, за совесноста или несовесноста на владението или барање за надомест на штета.

Во оваа насока предмет на оценка од страна на овој суд беше и жалбениот навод дека тужителот владението го стекнал со записничко примопредавање од страна на судот и согласно со правосилни и извршни одлуки - решение и заклучок, меѓутоа токму од овие докази се утврди дека фактичкото предавање во владение на деловниот простор никогаш не е спроведено. При тоа, овој суд не го прифаќа жалбениот навод дека тужителот владението го стекнал со заклучок за предавање во владение Ис.бр.966/00 од 12.12.2005 година, согласно правосилни и извршни судски одлуки, бидејќи согласно со член 167 од Законот за сопственост и други стварни права владение на определена ствар има секое лице кое непосредно или со посредство на полномошник врши фактичка власт на стварта (непречено владение), а согласно со ст.2 од истиот член владение на ствар има и лицето кое фактичката власт на стварта ја врши преку друго лице на кое по основ на плодуживање врз основа на договор за залог, договор за закуп, договор за послуга или на некое друго правно дело му ја дало стварта во непосредно владение (посредно владение). Во конкретниот случај тужителот немал ниту непосредно ниту посредно владение на деловниот простор.

Ова и дотолку повеќе што, како што правилно првостепениот суд во смисла на наведените одредби од законот наоѓа дека, во случајов тужителот на 11.9.2009 година не бил во последно мирно, непречено и фактичко владение на недвижниот имот предмет на спорот, бидејќи во тој период последното мирно фактичко и непречено владение имала РМ-Министерство за

земјоделство, шумарство и водостопанство, а воедно тужителот со ништо не докажал со кои дејствија и постапки првотужениот го нарушил - одзел последното мирно и непречено владение на предметниот имот и дали во конкретниот случај се работи за смеќавање или нарушено владение на имот.

Останатите жалбени наводи немаат влијание за поинакво одлучување од страна на овој суд и истите не влијаат и не можат да влијаат на законитоста на решението од аспект на правилната примена на материјалното право.

Овој суд го одби барањето на првотужениот за трошоци по повод поднесениот одговор на жалба согласно со чл.371 од ЗПП, според кој одредбите во постапка по жалба против решение не се применуваат за одговор на жалба и за одржување на расправа пред второстепениот суд.

Поради сето гореизложено следуваше жалбата да се одбие како неоснована, а првостепеното решение да се потврди врз основа на чл.370 ст. 1 т.2 од ЗПП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ бр.2251/12 од 19.11.2012 година)

Согласно со член 26 став 1 и став 2, член 132 став 1, 139 став 1,2,3 и 4, како и член 167 став 1 и 2 од Законот за авторски сродни права, го усвоил тужбеното барање и го задолжил тужениот да исплати надомест за користење на авторски права.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Во оваа смисла неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба по предметот. Ова од причини што по оценка на овој суд, фактичката состојба е

правилно и целосно утврдена и истата содржи доволно образложени причини за решителните факти од кои се раководел првостепениот суд при одлучувањето и се темели на правилно изведените и ценети докази во текот на постапката во смисла на одредбите од чл.7 и 8 од ЗПП, па како таква овој суд во целост ја прифаќа онака како што е утврдено во содржината на првостепената пресуда.

Во жалбата се укажува дека предметниот договор е склучен за време од 4 години, почнувајќи од 1.5.2005 година до 1.5.2009 година и дека со тужбата поднесена на 11.6.2010 година неосновано се опфатени фактурите 10-05-10 од 6.5.2010 година и 10-04-53 од 14.4.2010 година кои се издадени по истекот на важноста на договорот.

Ценејќи ги ваквите жалбени наводи овој суд наоѓа дека истите се неосновани и без решително влијание за поинакво одлучување од страна на овој суд од следните причини. Имено, точно е дека договорот истекол на 1.5.2009 година, а фактурите на кои се укажува во жалбата се однесуваат за периодот по истекот на важноста на договорот. Меѓутоа, тужениот и понатаму е во обврска да плаќа надоместок од авторски права по сила на закон спрема тарифникот кај кого надоместокот е поголем од утврдениот, тужениот сам ги доставил податоците за двете фактури, а тужителот ги прифатил и надоместокот го одредил спрема договорот, а не спрема тарифникот.

Според наоѓање на овој суд се работи за износи кои се поповолни за тужениот, бидејќи се пониски од износите утврдени со тарифникот. Со тоа што тужениот ги прифатил и овие фактури откако му биле доставени, произлегува дека истите ги прифатил во сè како што гласат, односно по износите наведени во фактурите.

На правилно и целосно утврдената фактичка состојба, како во образложението на првостепената пресуда, а со чија содржина во целост се согласува и овој суд, првостепениот суд

правилно го применил материјалното право и одредбите од Законот за авторско право и сродни права како *lex specialis* во случајот, кога одлучил како во изреката на обжалената пресуда, односно кога тужбеното барање на тужителот го усвоил, па го задолжил туженот ЈП МРТ С. на тужителот на име надоместок за користење на авторски права- долг, да му плати износ од 1.556.434,00 денари со камата согласно со ЗВСЗК како и одредби од Законот за облигационите односи по однос на главното побарување, а воедно правилно применил одредби од чл.266 ст.1 и ст.2 од ЗОО, по однос на досудената камата и чл.266-а од Законот за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи за досудената казнена камата, а при услови кога тужениот не го исплатил долгот од утужените фактури ниту по поднесување на тужбата.

Предмет на оценка од страна на овој суд беа и останатите жалбени наводи на тужениот, но за истите најде дека се неосновани и без влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај од аспект на правилната примена на материјалното право.

Со оглед дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите од парничната постапка од чл.343 ст.2 од ЗПП, на кои овој суд внимава и по службена должност, а бидејќи материјалното право е правилно применето, следуваше овој суд жалбата на тужениот да ја одбие како неоснована, а првостепената пресуда да ја потврди, согласно со одредбите од чл.357 од ЗПП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.2364/11 од 19.4.2012 година.)

Правилно е применето материјалното право кога со примена на член 10 став 1, член 284 став 1, член 528 од ЗОО,

како и член 5 и член 11 од Законот за лизинг, го усвоил тужбеното барање и го задолжил тужениот да плати главен долг со соодветна камата.

ОД ОБРАЗЛОЖЕНИЕТО

Првостепениот суд од изведените докази односно од примената опомена, утврдил дека тужениот не ги плаќал ратите, а го имал во владение возилото, па тужителот, по изминување на дополнително оставениот рок за плаќање, решил да пристапи кон одземање на возилото. Со оглед дека не бил во можност да го пронајде и одземе возилото марка Citroen Jumper FT 35 LH 2.8- предмет на договорот за лизинг ФД-0077/07, тужителот пристапил кон одземање на друго возило марка Мерцедес Бенз 320 кое било предмет на друг договор за финансиски лизинг број ФД 0014/07 од 11.7.2007 година, склучен исто така меѓу тужителот и тужениот. На 2.2.2010 година помеѓу тужителот и тужениот бил потпишан записник за примопредавање на одземенето возило Мерцедес Бенз 320 односно негово враќање, по што истиот ден тужениот му го дал на тужителот возилото марка Citroen Jumper FT 35 LH 2.8.

Поради непочитување на обврските од договорот за лизинг број ФД-077/07, првостепениот суд утврдил дека тужителот со писмен допис број 0306-010 од 3.2.2010 година еднострано го раскинал договорот за финансиски лизинг и тој допис уредно му го доставил на тужениот по пошта на 5.2.2010 година. Во дописот за раскинување на договорот, тужителот повторно му оставил на тужениот дополнителен рок да ги исполни своите обврски и тоа да му плати на име стасани месечни рати-надоместоци за лизинг вкупен износ од 104.151,00 денари и на име надомест за предизвикано предвремено раскинување на договорот вкупен износ од 51.455,00 денари (во износ од 10% од преостанатата главница и камата согласно со искажаните износи во амортизациониот план во смисла на чл.6.5 од договорот за лизинг) или сè во вкупен износ од 155.606,00 денари. Имено, според наоѓање на овој суд, првостепениот суд

правилно оценил дека според чл.65 од договорот во случај на враќање или одземање на предметот на лизингот, корисникот на лизинг е должен на давателот на лизинг да му ги плати неплатените рати доспеани до денот на враќање или одземање на возилото, со законска затезна камата и надомест за предизвикано предвремено раскинување на договорот во износ од 10% од преостанатата финансисрана вредност (главница и надомест за лизинг), па во оваа смисла и по оценка на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека тужениот ќе биде во обврска да му го исплати на тужителот сега досудениот износ.

Неосновани се жалбените наводи на тужениот дека во текот на постапувањето на првостепениот суд, а по изведување на предложените и изведените докази тужителот не ја докажал основаноста на тужбата и на тужбеното барање и дека првостепениот суд погрешил кога го усвоил тужбеното барање како во пресудата, поради што истата не може во целост и со сигурност да се испита и изврши и дека првостепениот суд во образложението на првостепената пресуда не дава јасни причини за решителните факти, што ја прави пресудата неподобна за испитување. Наведеното од причини што спротивно на тврдењето во жалбата, според оценка на овој суд, првостепениот суд ги извел сите предложени докази кои се од значење за одлучување во овој спор врз основа на кои докази ги утврдил.

Неосновани се жалбените наводи на тужениот дека првостепениот суд сторил суштествени повреди на постапката, бидејќи не ги извел сите предложени докази од страна на тужениот и тоа не го сослушал сведокот Г.С. и не го прифатил предлогот за соочување на законските застапници на тужителот и тужениот и покрај тоа што истите биле присутни на расправата одржана на 5.5.2011 година, од причини што изведените докази биле доволен основ за целосно утврдување на фактичката состојба, а особено што од исказот на законскиот застапник на тужителот како и од материјалните докази јасно произлегува дека предложениот доказ Г. С. никогаш не бил присутен на ниедна средба помеѓу тужителот и тужениот, а по однос на

одбиениот предлог за соочување на законските застапници судот исто така постапил правилно кога го одбил, бидејќи од изведените докази јасно се утврдила фактичката состојба, бидејќи односот од кој произлегува тужбеното барање на тужителот во целост е регулиран во рамките на самиот Договор за финансиски лизинг кој е приложен како доказ како и останатите докази.

Тврдењата на тужениот дека постоел устен договор се неосновани од причини што тужителот преставува финансиска институција која подлежи на контрола и ревизија од страна на надлежните органи, при што какво било одобрување или простување на долг се ажурира и уредно се евидентира во писмена форма со соодветна документација, согласно со важечките сметководствени правила и стандарди.

Жалбените наводи кои се однесуваат на фактичката состојба не беа предмет на оценка од страна на овој суд, од причина што се работи за спор од мала вредност, па согласно со одредбата од чл.438 ст.1 од ЗПП истата ја испитуваше само поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, како и поради погрешна примена на материјалното право.

Овој суд ги ценеше жалбени наводи на тужениот, но за истите наоѓа дека се ирелевантни и без влијание за поинакво одлучување во конкретниот случај и истите не влијаат и не можат да влијаат на законитоста на обжалената пресуда од аспект на правилна примена на материјалното право.

Со оглед на тоа дека не стојат наводите изнесени во жалбата, како и тоа дека не се сторени суштествени повреди на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.1, 2, 3, 5, 10, 11, 13 и 14 од ЗПП на кои овој суд внимава по службена должност, а материјалното право е правилно применето, следуваше да се одлучи како во изреката на оваа одлука, согласно со чл.357 од ЗПП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.2421/11 од 19.4.2012 година.)

~ ПОГЛЕДИ И МИСЛЕЊА ~

ДЕРОГИРАЊЕТО НА КОНЦЕПТОТ НА АКЦИОНЕРСТВОТО ВО КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

*д-р Зоран Михајлоски
судија во Апелационен суд Скопје*

Вовед

Елаборацијата на концептот на акционерството е нераскинливо поврзана со поимањето на акционерското друштво, како една од најзначајните форми на трговски друштва. Без сомнение, утврдениот поим на акционерското друштво, станува критериум и мерка на регулацијата на положбата, устројството и функционирањето на акционерското друштво. Анализата на релевантните европски законодавства говори дека постојат големи сличности во дефинирањето на акционерските друштва.

Хармонизацијата во наведената насока, на најјасен начин ја искажуваат дефинициите на акционерското друштво создадени во земјите на двата правни круга на земји во Европа: романскиот и германскиот. Едната дефиниција гласи: *„акционерското друштво е трговско друштво, без оглед на неговиот предмет на работење, во кое акционерите не одговараат за обврските на друштвото и чија основна главнина е поделена на акции кои се слободно преносливи“*. Другата дефиниција гласи: *„акционерското друштво како најголемо капиталско друштво е друштво со сопствен правен субјективитет, на кој правна основа му е основната главнина. За обврските на друштвото*

на доверителите им одговара самиот имот на друштвото. Основната главнина е поделена на акции“.

Концептот на акционерството согласно со компаниското право

Имајќи ги предвид наведените дефиниции за акционерското друштво, би можеле да се издвојат и неговите најзначајни белези. Несомнено, првиот белег е тоа дека акционерското друштво е трговско друштво. Вториот белег е дека основната главнина на акционерското друштво е поделена на акции. Третиот белег е дека **акционерите не се одговорни, односно не одговараат за обврските на акционерското друштво спрема доверителите.**

Актуелниот македонски Закон за трговските друштва, во целост ја следи и ја има прифатено прикажаната концепција за акционерското друштво. Во оваа насока, согласно со ЗТД: *„акционерско друштво е трговско друштво во кое акционерите учествуваат со влогови во основната главнина, која е поделена на акции, при што акционерите не одговараат за обврските на акционерското друштво“*.¹

Од значење за овој труд е посебно да се спомене положбата на акционерот во акционерското друштво како член на акционерското друштво. Неговата положба во друштвото ја карактеризираат два значајни аспекта. Првиот аспект е дека акционерот вложува во создавањето на основната главнина, а **вториот битен аспект е дека акционерот не одговара за обврските на друштвото спрема доверителите.** Слободно може да се истакне дека ваквиот концепт е широко прифатен во современите компаративни правни системи.

Во оваа смисла неопходно е да се потенцира и т.н. корпоративно устројство на акционерското друштво. Споменувајќи го корпоративното устројство, треба да се истакне дека со правната персонализација, суштествувањето на акционерското друштво е наполно издвоено од суштествувањето на акционерите. Имајќи го предвид концептот на слободен

¹ Член 270, став 1 и 2 од Законот за трговските друштва, „Сл. весник на РМ“ бр.29/2004, бр. 84/2005, бр. 25/2007, бр. 87/2008, бр. 42/2010, бр. 48/2010, бр. 24/2011, бр. 166/12

пренос на акциите, акционерите на едно акционерско друштво, практично можат секојдневно да се менуваат. Ваквата промена на акционерите, во суштина нема никакво влијание во суштествувањето на акционерското друштво. Не треба посебно да се споменува дека кај персоналните друштва (особено кај јавното трговско друштво), состојбата е поинаква. Сепак и кај командитното друштво, промената на комплементарите ја одредува судбината на друштвото.

Следна битна консеквенца која треба да се има предвид е дека **акционерите не се сопственици на имотот на друштвото, а тоа што тие го внеле во друштвото, станува имот на друштвото.** Ова е еден сосема јасен концепт за којшто сметаме дека не е потребна некоја поширока елаборација.

Третата, исто така особено важна карактеристика е фактот дека акционерското друштво има потполна одговорност за обврските на друштвото, што значи дека **акционерското друштво одговара за своите обврски со сиот свој имот. На овој начин, во принцип, е исклучена одговорноста на акционерите за обврските на акционерското друштво.** Воедно, треба да се има предвид и фактот дека учеството на акционерите во акционерското друштво е исклучиво капиталско, а се изразува преку влог во основната главнина.

Токму издигнувањето на капиталот над својствата на личноста на акционерот е еден од најзначајните белези на акционерското друштво. Едноставно, акционерското друштво има голема автономија наспрема акционерите. Ова, пред сè се огледа во фактот што друштвото има сопствен имот, кој е издвоен и независен од имотот на акционерите, а акционерите немаат никакви права наспрема имотот на друштвото. Воедно, треба да се има предвид и концептот на отвореност на акционерското друштво, којшто се огледа во фактот дека во принцип е слободно „излегувањето“ и „влегувањето“ во истото.

Говорејќи за положбата на акционерот во акционерското друштво, неопходно е уште еднаш да се потенцира, **што, всушност, не е акционерот?** Согласно со дефиницијата во Законот за трговските друштва, првенствено треба да се има предвид дека акционерот, како сопственик на акцијата не е

доверител на друштвото, ниту сопственик на еден дел од имотот на друштвото. Во однос на првиот аспект, треба да се има предвид дека акцијата не е облигациона хартија од вредност, односно хартија во која е инкорпорирано правото на побарување наспрема друштвото во врска со она што акционерот го вложил во друштвото. Сопственикот на акцијата во својство на акционер, по дефиниција нема побарувања наспрема друштвото во врска со вложеното. Отстапување од ова правило настанува само во случај на стечај и ликвидација на друштвото. Во таков случај, акциите се основа за евентуално побарување од стечајната, односно, ликвидационата маса на друштвото. Станува збор за евентуално побарување, бидејќи однапред не може да биде извесно дали ќе има или ќе нема остаток од ликвидационата, односно од стечајната маса².

Од аспект на тематската определба на овој труд, сметаме дека е потребно да се истакнат неколку значајни факти и за основната главнина на акционерското друштво. Слободно може да се каже дека основната главнина претставува столб на правото на акционерските друштва. Правната суштина на основната главнина на акционерското друштво е во тоа што таа е поделена на акции. Од аспект на доверителите на друштвото, може да се каже дека основната главнина претставува еден вид на гаранција. Се разбира, ова не значи дека одговорноста на акционерското друштво се простира само до висината на запишаната основна главнина. Јасно е дека друштвото одговара за своите обврски спрема доверителите со сиот свој имот. Суштината на гаранционата функција на основната главнина е во тоа, доверителите да можат во секој момент да сметаат на постоењето на имот кој е неопходен за покривање на износот на основната главнина.

Говорејќи за основната главнина, би додале уште дека и во нашето право е прифатено начелото на трајност и неменливост на основната главнина. Врската на основната главнина е единствено со влоговите на акционерите. Едноставно, таа е нумерички израз на збирот на влоговите на акционерите. Во тој

² Милан Недков, Тито Беличанец, Елена Градишки Лазаревска, „Право на друштвата“, Правен факултет Јустинијан Први, Скопје, 2009 година

поглед, станува сосема разбирливо барањето за сочувување на номиналниот износ на основната главнина.³ Токму поради тоа и во Законот за трговските друштва се статуирани серија правила што се насочени кон сочувување на номиналниот износ на основната главнина, односно кон сочувување на интегритетот на основната главнина.

Во контекст на понапред елаборираното, од суштествено значење е да се нотира дека принципот на автономија на имотот на акционерското друштво и личниот имот на акционерот е цврсто етаблиран и во македонското право на друштвата. Од овој принцип произлегува дека обврските на друштвото кон доверителите се само негови (на друштвото), а не и обврски на неговите акционери. Во оваа смисла, Законот за трговските друштва е јасен и недвосмислен во членот 27, став 1: трговското друштво одговара за своите обврски со сиот свој имот. Се разбира, како што веќе беше нагласено, Законот за трговските друштва ја исклучува и одговорноста на акционерите, согласно член 270, став 2, стипулирајќи дека: акционерите не одговараат за обврските на акционерското друштво.

Неодговорноста на акционерот за обврските на друштвото е пропишано со законот, а се заснова на фактот дека акционерот е член на друштвото, кој има единствена обврска да ја уплати запишаната акција. Во оваа смисла, треба да се има предвид дека акционерите може да преземаат одговорност за обврските на друштвото со правна работа, како што е гаранцијата, пристапувањето кон долг, преземањето долг и др. Во вакви случаи, одговорноста на акционерот не е определена со законот, туку има основа во правна работа што ја склучува акционерот со друштвото. Во овој случај, не станува збор за проширувања на одговорноста за обврските на друштвото врз акционерот без негова согласност⁴.

Говорејќи за одговорноста, од исклучителна важност е да се прави разлика помеѓу одговорноста за обврските на друштвото

³ Ibidem

⁴ Ibidem

од поднесувањето на ризикот од работењето на акционерското друштво.

Воедно, за тематската определба на предметниот труд е неопходно да се нотира и прашањето на т.н. пробив на правниот субјективитет на акционерското друштво - (lifting or piercing the corporate veil). Овде всушност станува збор за т.н. преграда која што постои меѓу имотот на акционерското друштво и личниот имот на акционерот. Законот за трговските друштва, под одредени услови, сепак дозволува одговорноста за обврските на друштвото да се прошири и врз имотот на акционерите. Ова, практично е овозможено со воведувањето на правниот институт „кревање на велот на правното лице“. Во контекст на ова, акционерите може да одговараат неограничено и солидарно за обврските на друштвото во случаите:

- ако го злоупотребиле друштвото како правно лице за да им нанесат штета на своите доверители;
- ако спротивно на законот, располагале со имотот на друштвото како со свој сопствен имот или во своја корист;
- ако во корист на кое било друго лице го намалиле имотот на друштвото, а знаеле или морале да знаат дека друштвото не е способно да ги изврши своите обврски спрема третите лица⁵.

„Инкриминирачките“ одредби од Кривичниот законик на РМ

Конечно, доаѓаме до измените и дополнувањата на Кривичниот законик на Р.Македонија („Сл. весник на РМ“ бр. 19/2004) од 30.3.2004 година⁶. Се работеше за поголем број на измени и дополнувања на Кривичниот законик. Помеѓу другото, со измените и дополнувањата е додадена нова „Глава шеста-а“,

⁵ Член 28, став 1 од ЗТД

⁶ Само за илустрација, наведените измени и дополнувања на КЗ се донесени еден месец пред донесувањето на актуелниот Закон за трговските друштва од 30.4.2004 година, но треба да се има предвид дека и новиот ЗТД го продолжи дотогаш востановениот концепт во поглед на одговорноста на акционерите за обврските на акционерското друштво

насловена како „Казнување на правно лице“. Во оваа насока, се додадени и 6 нови члена: 96-а, 96-б, 96-в, 96-г, 96-д и 96-ѓ.

За одбележување е **членот 96 – в**, насловен како „Извршување на парична казна“. Особено индикативен е **ставот 2** од истиот член согласно кој: *„ако паричната казна не може да се изврши од имотот на правното лице, поради тоа што правното лице нема таков имот или престанало да постои пред извршување на казната, казната ќе се изврши од имотот на основачот или основачите на правното лице, сразмерно на вложените удели, односно кај трговското друштво⁷ од имотот на акционерите, односно содружниците, сразмерно на нивните удели“*.

Воедно, за одбележување и **членот 96-д**, насловен како „Конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети“, при што согласно со **став 2**: *„ако од правното лице не може да се конфискува имот или имотна корист поради тоа што престанало да постои пред извршување на конфискацијата, основачот или основачите на правното лице, односно кај трговското друштво, акционерите или содружниците солидарно ќе се обврзат да платат паричен износ што одговара на прибавената имотна корист“*.

Во 2009 година („Сл. весник на РМ“ бр. 114/2009 од 14.9.2009 година) исто така беа направени пообемни измени и дополнувања на Кривичниот законик на РМ, при што помеѓу другото, беа направени интервенции и во понапред наведените членови. Меѓутоа, суштинското е тоа што, речиси воопшто не беше интервенирано во двата понапред цитирани ставови. Единствената промена се состои во тоа што одредбата од член 96-б, став 2, согласно со измените од 2009 година е содржана во член 96-и, став 2 од КЗ, како и тоа дека се воведува институтот „правен следбеник“, во смисла на одредбата дека доколку престанало да постои правното лице, казната ќе се изврши од неговиот правен следбеник. Доколку нема правен следбеник, во тој случај повторно се активира одговорноста на основачите, односно на содружниците, односно на акционерите, при што

⁷ Веројатно законодавецот мислел на акционерското друштво, па несоодветно го употребил терминот „акционерско друштво“ доколку се следи понатамошниот дел од ставот.

законодавецот непоколебливо останува на ставот дека токму тие ќе бидат одговорни за плаќање, односно извршување на паричната казна!

Сосема слична е и состојбата со измената на погоре-цитираниот член 96-д, став 2, при што е задржан истиот наслов, а е „трансфериран“ во член 96-к. И овде се воведува институтот „правен следбеник“ во иста конотација, како и во претходно споменатиот член, односно дека во случај кога правното лице престанало да постои пред извршување на конфискацијата, конфискацијата ќе се изврши врз имотот на правниот следбеник. Сосема на иста линија, законодавецот определил дека доколку нема правни следбеници, во тој случај основачите, односно содружниците, односно акционерите, солидарно ќе се обврзат да платат паричен износ, што одговара на прибавената имотна корист.

Апсурдноста на ваквите одредби во Кривичниот законик на Република Македонија, доаѓа до израз уште на прв поглед. Несомнено, со вака креираните одредби се руши концептот, односно суштината на капиталските друштва (друштвото со ограничена одговорност⁸ и акционерското друштво), правејќи системски упад во широко етаблираниот и воспоставен концепт на правото на трговските друштва во Република Македонија.

Чувствуваме за потребно и илустративно да прикажеме што би значело во практика, имплементацијата на наведените одредби од Кривичниот законик на РМ. Имено, доколку дојде до ситуација на извршување на парична казна врз одредено акционерско друштво (на кое судот му има изречено парична казна), во таков случај доколку конкретното АД нема пари на сметка или каков било друг имот од кој би можело да се наплати казната, во тој случај паричната казна би се наплатила од сите акционери, сразмерно на акциите што секој акционер ги поседува од тоа акционерско друштво! Не треба посебно да се нагласува дека во најголем број случаи, акционерските друштва имаат по неколку стотици, а не ретко и повеќе од илјада акционери. Реално, барем во македонски услови, одреден дел од тие лица

⁸ И во самиот назив на оваа форма на трговско друштво се огледа степенот на одговорност на основачите, односно на содружниците на друштвото

(поради разноразни причини) не се ни свесни дека воопшто се акционери во конкретното друштво, па во една ваква ситуација „ни криви, ни должни“, ќе им биде наложено од својот сопствен имот и пари, да ја плаќаат паричната казна изречена на акционерското друштво. Сосема слична би била ситуацијата и со цитираниот член од КЗ кој се однесува на конфискацијата на имот и на предмети, при што на акционерите би им бил конфискуван нивниот сопствен имот и предмети во нивна сопственост.

Ситуацијата би била усложнета уште повеќе, имајќи ја предвид трансферибилноста на акциите и нивното секојдневно тргување преку овластените берзи, па во практиката би се јавил и проблемот околу одредувањето на денот кога акциите биле истргувани, точниот тајминг на порамнувањето во депозитарот (кога акциите практично го менуваат својот сопственик), а да не ги споменуваме во оваа прилика и нетрговските трансфери со акции, кои исто така секојдневно се спроведуваат во Централниот депозитар за хартии од вредност. Во вакви ситуации, би било потребно евентуално нормирање на дополнителни критериуми (воспоставување на пресеци) за да се утврди во кој момент кој бил акционер во конкретното акционерско друштво над кое треба да се изврши паричната казна. Ова е само еден дел од огромните компликации кои би можеле да настанат во практика при практичната имплементација на наведените одредби од КЗ.

Се разбира дека погоренаведеното не е единствениот проблем кој треба да се нотира, туку, како што веќе детално образложивме во овој труд, суштината на проблемот се состои во уривањето на концептот на одговорност на акционерите за обврските на акционерското друштво.

Како што веќе нагласивме, Законот за трговските друштва не ја исклучува во целост и апсолутно одговорноста на акционерите за обврските на акционерското друштво. Напротив, во ЗТД се точно определени случаите во коишто акционерите може да одговараат неограничено и солидарно за обврските на друштвото. Меѓутоа, за да може да дојде до таква ситуација (кревање на велот), несомнено ќе треба во судска постапка

(претходно) да се утврди и докаже дека конкретен акционер(и) е одговорен(и) за настанување на случаите од член 28, став 1 од ЗТД (кои погоре беа наведени). Дури во една таква ситуација ќе може да стане збор за одговорноста на акционерите. Но, како што може да се види, одредбите од КЗ воопшто не упатуваат на такво нешто, туку едноставно се наметнува одговорноста на акционерите „по автоматизам“.

Наместо заклучок

Со оглед на тоа што овие одредби од Кривичниот законик на РМ егзистираат неколку години, не би сакале ни да помислиме какви последици би можеле да настанат во практиката од нивното имплементирање. Претпоставуваме дека во досегашниот период, овие одредби се немаат применето, но секако недостасуваат критичките ставови и мислења на стручната и научната јавност по ова мошне значајно прашање.

Во секој случај, останува нејасно од каде се јавила идејата и кои биле мотивите на изготвувачите на измените и дополнувањата на КЗ (и во двата наврати) за креирање на едни вакви нелогични одредби. Повеќе од јасно е дека воопшто не бил вложен напор за компаративно согледување на домашното законодавство од областа на трговските друштва, што сигурно е една од најголемите причини за ваквата флагрантна неконзистентност, која може да предизвика несогледливи последици.

Оттука, ќе биде неопходно час покоро да се пристапи кон измени и дополнувања на КЗ на РМ, со кои едноставно ќе бидат избришани или, пак, соодветно прилагодени наведените членови од законикот кои се однесуваат на извршување на парична казна на правно лице и конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети, имајќи го притоа предвид прифатениот основен концепт во сите современи светски законодавства од областа на правото на друштвата, дека акционерите не одговараат за обврските на акционерското друштво.

Бездруго, тоа е единствениот начин со којшто ќе покажеме дека реформите во домашното законодавство се движат во правилна и вистинска насока.